

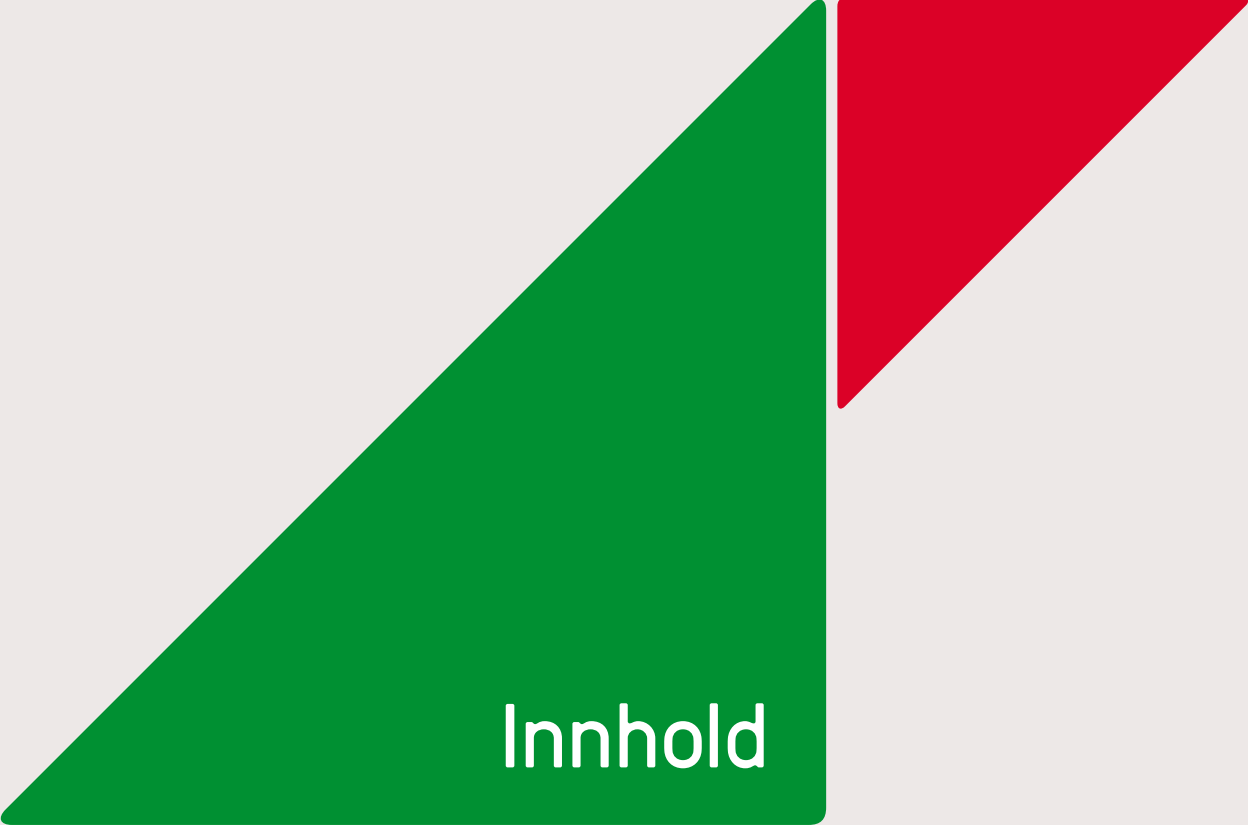

Alternativt statsbudsjett 2020

For de mange
– ikke for de få

sv.no

Innhold

For de mange – ikke for de få	5
Mot en grønn ny deal	6
Miljøvennlig omlegging av skattesystemet	6
Grønn omstilling og kutt i klimagassutslipp	7
Næring	8
Grønne kommuner	10
Ta vare på naturen	11
Transport	12
Fordeling og rettferdighet	15
Skatter og avgifter	15
Fordelingstabell	16
Fordelingseffekt	17
Regneeksempler	18
Kamp mot fattigdom for barnefamilier	19
Helse og omsorg	20
Arbeid og sosial	22
Velferd starter i kommunene	24
Kunnskap, forskning og oppvekst	28
Barnehage er tidlig innsats	28
Heldagsskole – mer og bedre læring	28
Yrkesfagene må styrkes – frafallet må ned	30
Grønnere høyere utdanning og forskning	30
Frihet, frivillighet og likestilling	31
Justis	31
Kultur og frivillighet	32
Barn, familie og likestilling	33
Utenriks, forsvar og solidaritet	35
Flyktninger, asyl og innvandring	35
Internasjonal solidaritet	36
Et nasjonalt forsvar	37
Tabeller	40
Prioriteringer	40
Skatter og avgifter	64
Omprioriteringer, kutt og flyttinger	68

**For de mange
– ikke for de få**

For de mange – ikke for de få

Norge og verden står overfor to store utfordringer. Den ene er den globale klima- og miljøkrisen, som truer selve livsgrunnlaget vårt. Den andre er den økende ulikheten i makt og rikdom, som fører til avmakt, fattigdom og ekstremisme.

Et samfunn med små forskjeller er et bedre samfunn for alle. Det er et samfunn med større tillit og bredere støtte til demokratiske institusjoner og dermed også et samfunn som lettere greier å reagere i fellesskap mot trusselen fra klimakatastrofen.

En god miljøpolitikk er også omfordelende. Helse og et godt miljø er fordelt skjevt i Norge, på samme måte som trafikk, forurensing og klimaskader er det. Barn skal ha rett til et sunt miljø uansett foreldrenes inntekt. Miljø og fordeling henger derfor sammen.

Å løse disse problemene vil kreve en politikk som er for de mange, ikke for de få. En politikk som prioriterer fellesskap, rettferdighet og miljø framfor behovene til en rik og innflytelsesrik elite.

Forskjellene øker i Norge. Formuene konsentreres i toppen. De rikeste ti prosentene eier over halvparten av all formue i Norge. En tusendedel av Norges befolkning eier ti prosent av landets private formue. Forskjellene i formue er helt på høyde med forskjellene i land med mer åpenbar ulikhet, som Storbritannia, og høyere enn blant annet Spania, Frankrike og Italia.

Økonomisk ulikhet er som gift for et samfunn. Når pengene klumper seg sammen, følger makten med. Denne makten vinner politisk innflytelse og resulterer i en politikk som er for de få rikeste, ikke de mange.

Klimaendringene merkes nå virkelig i Norge. Vintrene er kortere, gråere og våtere. Avlinger går tapt i tørke og dyr må kriseslaktes. Elver flommer over sine bredder. Kjellere blir oversvømt. Grunnmurere svikter.

Ekstremvær, som flom, styrtregn og tørke, koster samfunnet enorme verdier. Fuglearter sliter med å tilpasse seg det endrede klimaet. Dyrearter går tapt. Temperaturen i havet øker, og fører til uante konsekvenser. Isbreer forsvinner, på samme måte som isen i arktiske strøk smelter.

Verden må bort fra fossil energi. Det betyr redusert etterspørsel etter blant annet norsk olje og gass. Oljenæringen forsøker å framstille norsk olje som klimavennlig, gjennom reklamekampanjer og annet påvirkningsarbeid. Men forbrenning av fossil energi fører til like mye utslipp enten det er norsk olje eller ikke. Fornybar energi vokser raskt, og er i ferd med utkonkurrere fossil energi. Behovet for grønn omstilling handler derfor også om å forberede Norge og norsk næringsliv på det skiftet vi vet kommer. Om kursen ikke legges om risikerer vi å henge etter resten av verden om kort tid.

Å fortsette med business as usual når allting kommer til å forandre seg, er en oppskrift på arbeidsledighet, industridød og økte forskjeller i framtiden. Vi må omstille oss.

SV legger her fram et budsjett for lavere forskjeller og lavere utslipp. Og vi foreslår kraftfulle grep for å omstille Norge bort fra oljeavhengighet og over til en mer framtidsrettet og bærekraftig økonomi.

Mot en grønn ny deal

Klimakrisen er vår største utfordring. Konsekvensene av ikke å møte den er katastrofale. Vi kan ikke lenger vente med å gjennomføre store utslippskutt. Hvert budsjett fremover kan ikke være bare litt grønnere enn det forrige, det må ta store og nye grep. Det er den eneste måten å møte de dramatiske problemene vi står overfor. Regjeringens budsjett styrer mot å bryte klimamålene for både 2020 og 2030. Regjeringens klimapolitikk er derfor helt utilstrekkelig og kutter ikke utslipp i Norge.

SV jobber derfor med en plan for hvordan Norge kan kutte utslippene sine. Dette statsbudsjettet er et første skritt i retning av å realisere den planen. Her starter vi arbeidet med å realisere en Grønn Ny Deal: En plan for hvordan vi kutter klimagassutslipp, samtidig som vi gjør samfunnet mye mer rettferdig. Det er avgjørende for å unngå klimakrisen at omstillingen er rettferdig, dyp og vedvarende.

Norske utslipp må kuttes og næringslivet omstilles. Ikke bare fordi rike land, som Norge, har et historisk ansvar, men også fordi vi er avhengige av en omstilling av næringslivet for å sikre framtidige arbeidsplasser og velferd, og unngå å låse vår velferd fast til en fossil økonomi som er på vei til å forsvinne. Vi må bygge nye næringer som ikke forurensar, samtidig som vi reduserer våre klimagassutslipp dramatisk. Vår velferd, velstand og våre arbeidsplasser er avhengig av at vi klarer dette skiftet.

Arbeidet med å realisere den Grønne Nye Dealen er et langvarig politisk utviklingsprosjekt for SV, og dette budsjettet er et første skritt. Vi staker ut en kurs og prøver å vise vei til en grønnere og rødere framtid. I dette budsjettet foreslår vi derfor 11,4 milliarder kroner til omstilling, miljøvennlig transport, naturvern og klimatilpasning.

Miljøvennlig omlegging av skattesystemet

Det er fullt mulig både å sikre at det koster å forurense og at skattesystemet er omfordelende. Det viser vi i dette alternative statsbudsjettet, og vi har satt opp eksempler på hvordan vår helhetlige politikk vil slå ut for noen tenkte husholdninger.

Forurensing og klimagassutslipp har enorme kostnader både for Norge og resten av verden. Lokale utslipp fra biltrafikken tar liv og gir helseskader, og det gjør at mange som er syke ikke kan bevege seg ute på de verste dagene. Formålet med miljøavgifter er å sikre at disse kostnadene bæres av den som forurenser, ikke alle andre.

I dette budsjettet foreslår vi derfor nødvendige opptrappinger av en rekke miljøavgifter. De bilene som kjøpes i dag, vil rulle på veiene i lang tid framover. Det er derfor viktig at så mange av bilene som mulig er utslippsfrie ved bruk. Vi foreslår derfor en vridning av den såkalte engangsavgiften som gjør at det blir enda mer lønnsomt å velge biler med lavt eller ingen utslipp av klimagasser.

Utslipp av fossilt CO₂ i atmosfæren forsterker klimakrisen. Derfor foreslår vi å øke CO₂-avgiften med hele 50 prosent. I tillegg foreslår vi å øke veibruksavgiften på drivstoff. Fly står for store klimagassutslipp, og nordmenn er blant dem som flyr mest i Europa. Derfor foreslår vi her også å øke flyavgiftene.

Vi øker altså miljøavgiftene. Men vi gjør ikke disse grepene alene eller i et vakuum. Vi gjør dem sammen med massive endringer av skattesystemet.

De aller, aller fleste nordmenn vil derfor likevel komme langt bedre ut av det, og ha mer penger i lommen hver måned. Det er fordi vi endrer skattesystemet til å virke for de mange med vanlige lønninger, ikke de aller rikeste på toppen.

Norge er et av de landene med høyest utslipp av CO2 per innbygger. De norske utslippene er nesten dobbelt så store per innbygger som i Sverige. Dette er vanskelig å forene med vårt selvbilde som en miljøvennlig nasjon.

Men omstilling handler ikke om begrensninger i utslipp alene. Omstillingen framover er en mulighet til å investere i nye arbeidsplasser, mer kollektivtransport, infrastruktur og teknologi.

Det er nå vi skal gjøre samfunnet klar for tiårene framover.

Grønn omstilling og kutt i klimagassutslipp

Skal vi omstille samfunnet krever det at staten bruker alle sine virkemidler til å sette omstillingens motor i gang. Vi gir derfor 1,5 mrd. kroner mer til ENOVA og styrker miljøteknologiordningen med 700 mill. kroner utover regjeringens forslag, noe som er avgjørende for å omstille industrien og få ned klimagassutslippene. Dette skal gå til å støtte programmer i industrien for elektrifisering, energieffektivisering og utvikling av nye teknologier, og gir et vennlig dytt til løsninger som

virker, men ennå ikke er helt lønnsomme.

Folk må være med på klimaomstillingen, og oppleve at den gjør livene deres bedre. Derfor kommer vi med en pakke for å gjøre det lettere for folk flest å bidra. Vi vil satse på å gi folk over hele landet tilskudd for å installere solkraft eller energieffektivisere husene sine. Vi vil kombinere tilskudd med lån fra Husbanken, slik at det å spare penger på omstillingen ikke bare er en mulighet for de privilegerte. Skal vi fortsette el-bilrevolusjonen også hos folk flest, må vi ha en storstilt utbygging av lademuligheter for elbil, og støtte til lading i borettslag og sameier, og hurtiglading over hele landet. Sammen med høyere bilavgifter på fossile biler vil dette gjøre at Norges veitrafikk elektrifiseres raskere.

Forskning på fornybare løsninger er avgjørende for å få til et skifte. Derfor vil vi øke støtten til miljøforskningsinstituttene og øke satsingen på forskningsprogram som vil gi oss framtidens energiforsyning.

Karbonfangst- og lagring, muligheten for å fange opp klimagassutslipp og lagre den så den ikke slipper ut i atmosfæren, er ikke bare en næringsmulighet for Norge, men også viktig for å nå klimamålene. Regjeringen somler med å få startet arbeidet med dette. Vi må handle. Vi vil få på plass en investeringsbeslutning for karbonfangstanlegg på Klemetsrud og Norcem i Breivik i 2020

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Lading, energieffektivisering, store industriprogrammer gjennom Enova	1 500
Miljøteknologiordningen	700
Nysnø	1 100 (385 i risikokapital)
Forskningsrådet – overføring fra olje til annen forskning	100
Grønn forskning – økning til Forskningsrådet	500
Kompetansefond for omstilling av arbeidsplasser	100

Næring

En helt sentral del av en «Grønn Ny Deal» er å bygge nye næringer og nye arbeidsplasser som produserer verdifulle varer og tjenester uten å forurense, og som reduserer våre klimagassutslipp dramatisk. Vår velferd, velstand og arbeidsplasser avhenger av at vi klarer dette skiftet.

For Norge er utfordringen stor, men forutsetningene gode. Vi har store naturressurser, et rikt hav, store skoger, god tilgang på energi og teknologi, og et av verdens mest høykompetente befolkninger. For at vi skal lykkes med omstillingen, må hele Norges økonomi og næringsliv innrettes mot å løse denne oppgaven. Da må vi både øke satsingen i budsjettet, ved å øke støtten til det som allerede dytter oss i riktig

retning. Og vi må vri de virkemidlene som i dag støtter fossilsamfunnet. De skal i stedet føre oss over til fornybarsamfunnet.

Vi må kutte så mye klimagassutslipp som mulig, så fort som mulig. Derfor foreslår SV å forsterke ordninger som ENOVA og Miljøteknologiordningen vesentlig, trappe opp bevilgningen til Nysnø betydelig, og øke Innovasjon Norges støtte til bioøkonomi.

Norge må bli en grønn industrinasjon. Derfor foreslår SV å øke petroleumsskatten og senke avskrivning av industrimaskiner, for å øke investeringsviljen i landindustrien. Vi legger til rette for at den verdensledende

kompetansen og teknologien som i dag går inn i petroleumsnæringen, overføres til andre næringer. Vi har en strategisk satsning på romindustrien, som er en viktig fremtidsnæring for Norge.

Vi kan vente på en markedsbasert krasjlanding av petroleumsalderen, eller vi kan reise nye næringer nå. SV vil bygge fremtidens næringer på den høyproduktivitetsmodellen som har tjent oss godt i fortiden. Vi skal sørge for norske lønns- og arbeidsvilkår både til lands og til vanns, som er viktig både i seg selv og for å bevare kompetansenivået i norsk næringsliv. Det vil sørge for at Norge kan bevare sitt internasjonale konkurransefortrinn med høykompetent og motivert arbeidskraft og avansert teknologi også i fremtiden, og være tidlig ute.

Vi vil også reversere kutt til Brønnøysund-registrene og styrke bevilgningen for å sørge for nok midler til å opprettholde virksomheten og arbeidsplassene i Brønnøysund.

Fiskeri

SV vil arbeide for verdiskaping langs hele kysten. Vi vil derfor reversere kutt i føringstilskudd og velferdsstasjoner, som er nødvendig for å sørge

for fiskeriarbeidsplassene langs hele kysten og en mangfoldig flåtestruktur. Vi vil også etablere et verdiskapingsprogram i fiskeriene.

Landbruk

SV vil ha et landbruk spredt over hele landet, der maten produseres basert på norske arealressurser. SV vil sørge for bedre dyrevelferd gjennom en styrking av Mattilsynets arbeid med dette. Vi endrer virksomheten til et nytt, samlet Mat- og dyretilsyn, og oppretter en ny offentlig ordning for merking av dyrevelferd.

Vri vekk fra olje

En verden som når klimamålene ser veldig annerledes ut. Den norske økonomien må endres fra en tung oljeøkonomi til en økonomi med nye næringer som er konkurransedyktige i en slik verden som når klimamålene. Dette skjer ikke uten at vi fjerner insentivene for å lete etter og bygge ut stadig mer olje. Vi vil derfor fjerne leterefusjonsordningene for oljeindustrien, kutte den offentlige finansierte forskningen på petroleum, og kutte den statlige oljeleting. Disse pengene må omdirigeres og støtte opp om fremtidens næringer.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Miljøteknologiordningen	700
Innovasjon Norges program for bioøkonomi	46
Forskningsrådet. Herunder kompetanseoverføring fra oljenæringa til andre næringer	100
Enova	1500
Nullutslipp kollektivtrafikk (elferger og biogass), tilskudd til fylkene	300
Romvirksomhet styrket	100
Nysnø	1100 (385 i risikokapital)
Brønnøysundregistrene	21
Næringstiltak i fiskeriene	34
Mattilsynet, dyrevelferd	20

Grønne kommuner

Kommunene og fylkene er avgjørende for å få ned klimagassutslippene i Norge. De skal ta i bruk ny teknologi, stille krav og bruke markedsmakten ved innkjøp slik. Det har vi allerede sett med el-fergebølgen som holder på å bytte ut den norske fergeflåten. Men kommunene må få sjansen til å gjøre det. Med dagens sulteforete kommuneøkonomi har de ikke det. SV vil derfor øke tilskuddene til ordningen hvor kommunene kan prøve ut prosjekter med 100. mill. kroner, vi vil sørge for at de kan få flere folk som arbeider med dette i kommunene, og vi vil kompensere de fylkene og kommunene som får ekstra utgifter fordi de er først ute med noe andre kommer etter med. Fylkene har en viktig rolle i arbeidet med grønn omstilling. Derfor må bevilgningene til fylkenes arbeid med å utvikle fornybart og lønnsomt næringsliv økes, og innretningene på midlene må sikre utslippskutt og omstilling til klimanøytrale arbeidsplasser.

Klimatilpasning og klimatiltak i hele landet

Selv om vi lykkes med å stanse klimagassutslippene i tide, kommer vi allerede til å ha sluppet ut nok til å varme opp jorden med 1,5–2 grader. Dette innebærer store endringer i klimaet også i Norge. Vi kommer til å oppleve et Norge med mer ras, mer ekstremvær, lengre tørke, flere flommer og høyere havnivå. Det kan også innebære store endringer i verden som vil påvirke oss. Enten direkte fordi vi importerer nødvendige varer som fôr, korn og klær. Eller indirekte fordi vi får nye sikkerhetsutfordringer og flere klimaflyktninger. Dette har vi ennå ikke tatt innover oss. Men det må vi.

Vi vil derfor foreslå over 1 mrd. kroner til klimatilpasning. Både i kommunene, til veiene og som bistand til land som vil bli rammet hardere enn oss, eller som allerede blir rammet i dag.

Kommuner og fylker må ta sitt ansvar for å kutte klimagassutslipp og redusere skader fra farlige klimaendringer. Framtidens hyppigere ras, flom,

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke tilskudd til klimasats	100
Flere miljørådgivere	150
Tilskudd til nullutslipps-kollektivtrafikk (elferger og biogass)	300
Øke tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og næringsutvikling	200
Mer gang og sykkelvei i kommuner og fylke	200
Økt satsing på kollektivtrafikk i fylkene	100

storm og tørke vil skade natur, veier, hus og vannforsyningen.

Derfor må vi gi mer penger til bedre kollektivtrafikk, mer gang- og sykkelveier og flom- og skredforebygging.

Vi må også stoppe tapet av natur og biologisk mangfold, og da må kommunene få flere ansatte med kompetanse på miljø og biologisk mangfold. Det er helt nødvendig med et grønt skifte i hele landet. Derfor foreslår vi en satsing på klimavennlig næringsutvikling.

Utslippsfri kollektivtrafikk kutter store utslipp og bidrar til viktig næringsutvikling i industrien. Alle nye anbud på kollektivtrafikk må baseres på nullutslipp og vi sørger for at staten må kompensere mye mer for fylkenes økte utgifter til el-ferger, el-hurtigbåter, el-båter og utslippsfrie busser. Vi innfører også ordning for å kompensere kommuner for nødvendig investering i vann og avløp.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Klimatilpasning i kommunene	350
Rentekompensasjon til kommuner for investering i vann og avløp. Innføres fra 1. juni	75
Miljørådgivere i kommunene	150
Tilskudd til gang- og sykkelvei i kommunene og fylkene	200
Økt satsing på kollektivtrafikk i fylkene	100
Tilskudd til nullutspill-kollektivtrafikk (elfer-ger og biogass)	300
Bedre ras- og skredsikring av fylkesveier	384
Klimatilpasning i jordbruket globalt	150
Det grønne fondet, støtte til klimatilpassing i fattige land	200

Ta vare på naturen

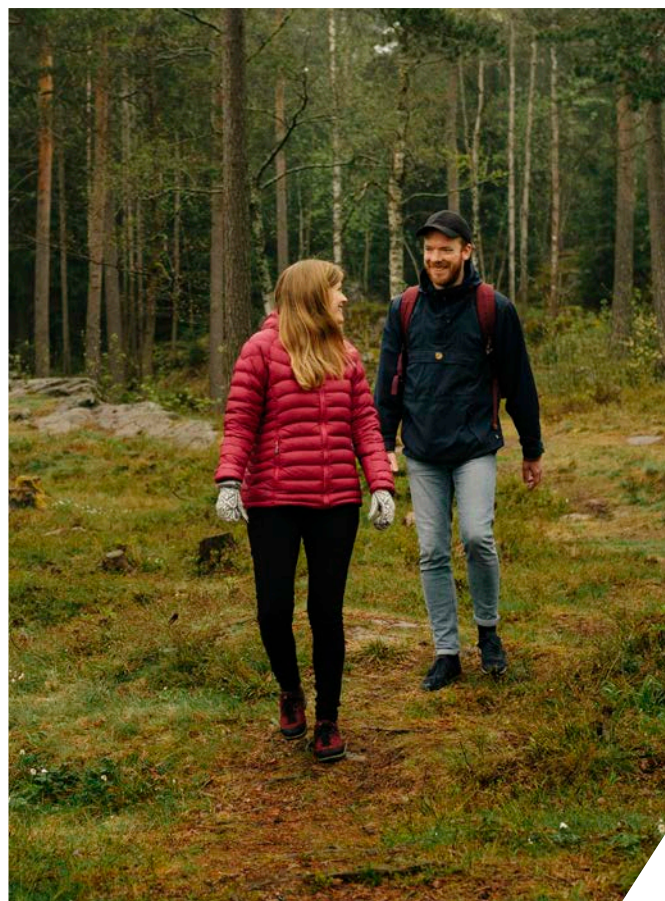
Naturen gir oss lufta vi puster i, vannet vi drikker og jorda vi dyrker maten vår i. Den forsyner oss med klær, medisiner og materialer. En viktig rapport som kom i år fra naturvernpanelet slår fast at tapet av naturen truer menneskeheten direkte. I tillegg er naturen en verdi i seg selv som vi må ta vare på. I dette budsjettet foreslås 655 flere mill. kroner til arbeidet å ta vare på naturen.

Vi øker støtten til å ta vare på truet natur, til skogvern og til våre felles nasjonalparker. Vi vil ha et eget forskningsprogram på hvorfor insekter forsvinner. Vi gir penger til å bevare rikdommen i elver, fjorder og hav, tar vare på villaksen, og øker tempoet på giftopprydding i norske fjorder. Vi kommer til å motarbeide marin forsøpling langs hele kysten.

Naturen gir oss også mulighet til friluftsliv. Å ferdes fritt ved sjøen, på fjellet og i skogen er en del av vår kultur. SV øker derfor støtten til friluftaktiviteter i hele landet, og til miljøorganisasjonene som kjemper for å bevare miljøet.

I dag er det ingen kostnad ved å bygge ned natur. Som en begynnelse på å forandre dette, foreslår vi

å utrede en egen avgift på bruk av torv som etter hvert må utvides til all bruk av urørt natur.

Transport

Transportsektoren binder landet sammen og forener de to fargene i SVs profil: det grønne og det røde. Det grønne styrkes gjennom strenge klima- og miljøhensyn: Vi skal bygge Norge om slik at vi ikke ødelegger planeten og landet når vi flytter på oss. Det røde sikres gjennom offentlig eierskap og demokratisk kontroll over det som er viktig infrastruktur i landet, og ved å si nei til regjeringas privatisering av jernbanen.

Klima- og miljøvennlig transport

Det skal være jernbanen som binder byer og landsdeler sammen, ikke firefeltsmotorveier og fly. Derfor gir vi ca. to milliarder mer til jernbanen enn regjeringen. Vi omprioriterer samlet over 2 milliarder fra motorveier som ødelegger klima til kollektivløsninger som jernbane og gang- og sykkelveier. I tillegg intensiverer vi arbeidet med å fase ut fossilt drivstoff både på veien, i sjøfarten og på jernbanen.

Vi vrir bilavgiftene slik at det lønner seg å velge utslippsfritt og setter av penger til bygging av flere ladestasjoner for elbiler. Gjennom regler, avgiftspolitik og støttetiltak, vil SV fremskynde omstillingen av hele transportsektoren mot nullutslipp.

Nordmenn flyr ti ganger mer enn gjennomsnittet i Europa. Det påfører klimaet enorm skade og må avsluttes. Bruken av fly må reduseres radikalt. Derfor vil SV gjøre flyreiser dyrere, og togreiser raskere og billigere.

Vi bruker mer penger på å holde målene for InterCity, bedre nattogtilbudet, ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og gjøre billettene billigere for familier. InterCity-strekninger på jernbanen må også bygges slik at de kan inngå som del av en framtidig høyhastighetsbane. For på sikt må vi erstatte flytrafikk mellom de store byene i Norge med lyntog. En ny, kvalitetssikret lyntogutredning må på plass for å få det til.

De siste årene har det vært en massiv økning av trailere på norske veier. Det gjør det vanskeligere å nå klimamålene våre, og gjør norske veier mindre sikre. Godstransport på jernbanen sakker akterut, og fraktselskapene sliter med å få overskudd. SV mer enn doubler støtteordningen for gods på bane. Slik møter vi behovet, og når målene våre klima og for trafikksikkerhet.

Sjø og fjorder

Kystens riksvei nummer én er sjøen. SV vil ha langt mer gods fra vei over på kjøll også. Derfor mer enn dobler vi støtteordningen for dette, som vi ser virker.

SV foreslår å bevilge 300 mill. kroner gjennom øremerkede midler i kommunebudsjettet til å erstatte de gamle fossildrevne fergene med el-ferger, som må til for å nå Stortingets mål.

Vi styrker også bevilgningene til fiskerihavnanlegg, som blir forsømt av regjeringen.

Kollektiv, sykkel og gange

Norske byer og tettsteder må bli mindre bilbaserte og mer framkommelige og trivelige for folk. Da må satsingen på kollektivtrafikk, sykkel og gange trappes kraftig opp. SV vil at staten øker støtten til store kollektivinvesteringer – til 70 prosent. I tillegg vil vi utvide statens tilbud om byvekstavtaler og belønningsordning for kollektivsatsing til flere byer. Dessuten vil SV ta et kraftgrep for sykkelveier både på riks- og fylkesveier.

Stopp prestisjemotorveier

Nye motorveier skaper mer privatbilisme, økte klimagassutslipp og tar opp plass, og er dyre. I tillegg til å prioritere kollektivtransport i hele landet, vil SV satse på utbedring av eksisterende vei og trafikkisikring av riks- og fylkesveier i distriktene.

Vi stanser det miljøfiendtlige og pengesløsende prosjektet «Fergefri E39» på Vestlandet, der det skal brukes rundt 190 milliarder kroner bare til fjordkryssingene, med undersjøiske tunneler og all verdens løsninger for broer over og under vann. SV vil bruke pengene på de smale og farlige veiene mellom fergene i stedet.

Full utbygging av E18, vestkorridoren ut fra Oslo, vil skape økt privatbilisme, flere biler på veien og mer kø inn mot byen, stikk i strid med ønskene til store deler av befolkningen. SV sier klart nei til dette og støtter Oslo og Viken som begge er imot regjeringas planer.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke støtten til kollektivtransport i store og mellomstore byer	550
Økt statens andel til 70 prosent på Bybanen i Bergen, Metrobuss i Trondheim og Fornebubanen i Oslo	800
Bygge flere og bedre gang- og sykkelveier	300
Jernbanesatsning, inkludert InterCity og økt støtte til gods på bane	1822
Bygge ut bredbånd i distriktene	50
Støtte overgangen til elektriske ferger	300
Fiskerihavnanlegg og miljøvennlige havner	160
Overføring av gods fra vei til sjø	80

Fordeling og rettferdighet

Forskjellene i makt og rikdom øker i Norge. For store forskjeller er som gift for et samfunn. Det skader folks liv og helse, tilliten mellom oss, økonomien og det gjør det vanskeligere å drive vår felles velferd.

Den er også et grunnleggende demokratisk problem, for det gjør at de aller rikeste får en alt for stor innflytelse på samfunnets utvikling. Dermed blir samfunnet mer og mer tilrettelagt for de få, for elitene på toppen, ikke for de mange.

I det internasjonale samfunnet, der denne utviklingen mange steder har kommet lenger enn i Norge, ser vi at samfunnene der forskjellene øker for mye, blir dårligere samfunn med komplekse og stadig mer uløselige problemer.

Det er viktig at vi beholder de fordelene vi har i Norge. Det vakreste med Norge er ikke fjorder og fjell, men små forskjeller og sterke fellesskap. Vi må holde fast på dette og utvikle det. Vi må ha et godt og organisert arbeidsliv, en sterk velferdsstat, et omfordelende skattesystem og et sikkerhetsnett under oss alle som fortsatt har mye sprett i seg, så vi kommer oss opp igjen når vi faller.

Ingenting av dette kommer til å skje av seg selv. Det er noe vi må velge. Her er måten vi ville sikre dette i året som kommer.

Skatter og avgifter

Vi foreslår en helhetlig omlegging av skatte- og avgiftspolitikken, som både fordeler bedre og som fører til lavere utslipp. Vårt røde og grønne skattesystem innebærer mindre skatt på arbeid, og mer skatt på formue, arv og eiendom. Vi foreslår å legge om inntektsskatten sånn at vanlige folk med vanlige lønninger får mer å rutte med, mens de med høye lønninger og formuer må betale noe mer skatt. For å redusere

forurensing og klimautslipp er det nødvendig å bruke avgiftspolitikken. Derfor foreslår vi økte miljøavgifter, blant annet på drivstoff.

Samtidig vil de som tjener under 600.000 kroner få betydelige skattelettelser med vårt forslag, noe som for de fleste mer enn kompenserer for avgiftsøkningen.

En stor bidragsyter til at forskjellene øker, finner vi i boligmarkedet. Selv om flertallet eier boligen de bo i selv, er det svært mange som ikke eier sin egen bolig. Disse har ikke fått være med på prisoppgangen i boligmarkedet og de får ikke ta del i skattefordelene som boligeiere nyter godt av. Unge som skal inn i boligmarkedet er ofte helt avhengig av hjelp fra foreldrene sine for å kunne ha nok egenkapital. De som ikke har mulighet til å låne av foreldrene sine, risikerer å bli stående utenfor. Mange unge sparer i BSU, mens mange andre igjen ikke har råd til å sette til side inntil 25.000 kroner i året, selv om de får store skattefordeler av det. I tillegg til egenkapitalkravene, kommer den såkalte dokumentavgiften på toppen for de som skal kjøpe selveierbolig. Denne skatten betales i særlig grad av yngre fordi de flytter oftere.

Boligpolitikken og skattesystemet for bolig er overmodent for endring om vi skal bevare den norske boligdrømmen der de fleste kan eie sin egen bolig. Derfor foreslår vi i dette budsjettet store grep i hvordan bolig beskattes. For det første gjeninnfører vi den såkalte fordelsbeskatningen av bolig for boliger over 2 mill. kroner. Dette sikrer bedre fordeling fordi de med høyest inntekt og formue også har flest og dyrest boliger. For det andre foreslår vi å avvikle ordningen med BSU. For det tredje foreslår vi å trappe ned dokumentavgiften fra 2,5 til 1,5 prosent. Disse tre endringene til sammen innebærer en redusert beskatning av bolig, med nesten 1,3 mrd. kroner.

Fordelingstabell

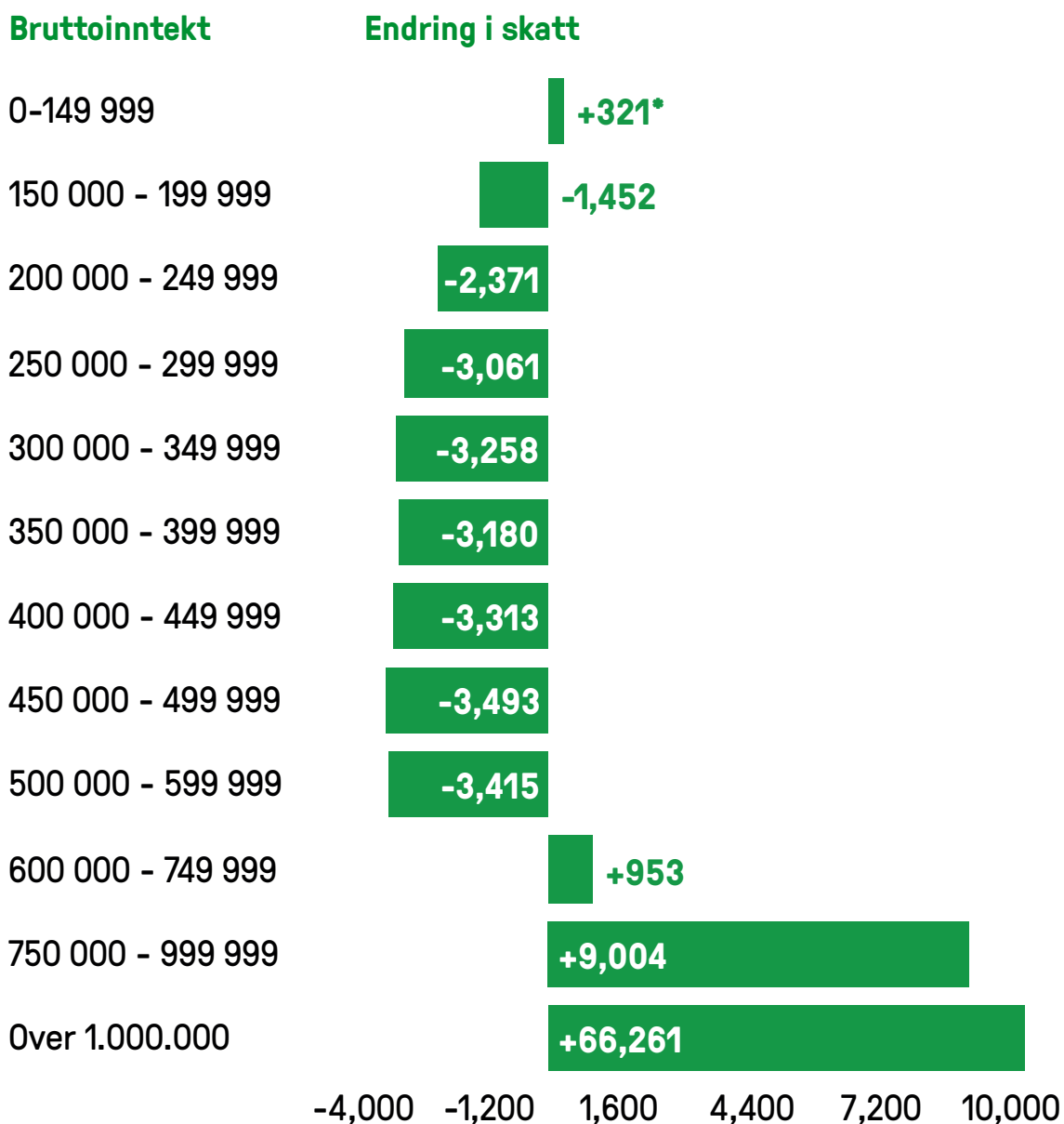
I tabellen under kan du se fordelingseffektene av vårt skatteopplegg, og hvordan det slår ut for ulike inntektsgrupper. Dette viser gjennomsnittlig endring i skatt i forhold til regjeringens forslag for 2020. Negative tall betyr mindre skatt. I beregningene inngår alle våre forslag til endring i inntektsskatt, boligskatt og formuesskatt.

Fordelingseffekt sammenliknet med regjeringens forslag for 2020

Bruttoinntekt	Endring skatt på inntekt og utbytte, pr. enhet i kroner	Endring i skatt på bolig, pr. enhet i kroner	Endring i formuesskatt, pr. enhet i kroner	Sammenlagt endring i skatt, pr. enhet i kroner
0 - 149 999 kr.	-399	9	651	321
150 000 - 199 999 kr.	-1839	32	355	-1452
200 000 - 249 999 kr.	-2806	88	347	-2371
250 000 - 299 999 kr.	-3719	204	454	-3061
300 000 - 349 999 kr.	-3982	268	456	-3258
350 000 - 399 999 kr.	-4164	346	638	-3180
400 000 - 449 999 kr.	-4357	377	667	-3313
450 000 - 499 999 kr.	-4588	402	693	-3493
500 000 - 599 999 kr.	-4784	481	888	-3415
600 000 - 749 999 kr.	-981	665	1269	953
750 000 - 999 999 kr.	5263	972	2769	9004
1 000 000 kr. og over	40003	1968	24290	66261
I alt	645	489	2516	3650

Fordelingseffekt

I grafen under kan du se anslag på hvordan vårt skatteopplegg vil slå ut for ulike inntektsgrupper. Denne viser skatteendring i forhold til regjeringens forslag for 2020. Minus foran tallene betyr lavere skatt. I beregningene inngår vårt forslag til endring av skattesats, inntektsskatt, boligskatt, utbytteskatt og formuesskatt.

*Skatteøkning på intervallet 0-149 999 kroner skyldes forslaget om økt formuesskatt. De i denne gruppa uten formue vil få en skattereduksjon på 330 kroner.

Regneeksempler

Selv om det er mulig å lese ut av fordelingstabellene på sidene foran omtrent hvordan SVs foreslåtte skatteendringer vil slå ut for ulike inntektsgrupper, har disse ikke med virkningene av avgiftene. For å illustrere hva budsjettforslaget innebærer i praksis, har vi satt opp to enkle regneeksempler for to tenkte husholdninger. Alle tall viser endring i forhold til regjeringens forslag for 2020.

Husholdning 1

- Familie med to voksne og to barn
- Yngste barn går i barnehage
- Begge voksne tjener mellom 400 000 og 450 000 kroner
- De har ingen formue, men eier egen bolig
- De har to dieserbiler, hver med gjennomsnittlig kjørelengde på 12140 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	7960
Økt barnetrygd, to barn, fra 1. mars	1800
Redusert makspris i barnehage fra 1. august	500
Økte utgifter til drivstoff	-3120
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	7140

Husholdning 2

- Enslig uten barn
- Har ingen formue, men eier egen bolig
- Har en bensinbil med kjørelengde på 20000 km i året. Antar forbruk på 0,7 liter/mil
- Tjener mellom 400 000 og 450 000 kroner i året

Lavere skatt (skatteendring uten formuesskatt, men inkludert boligskatt)	3980
Økte utgifter til drivstoff	-1978
Husholdningen sitter igjen med så mye mer:	2002

Verdien av bedre velferdstjenester som følge av våre andre satsninger på blant annet skole, kommuneøkonomi, næringsutvikling, reduserte forskjeller, klimatilpasning, bekjempelse av klimaendringer, økt studiestøtte, økt bostøtte, med mer, er ikke med i regnestykket.

Kamp mot fattigdom for barnefamilier

Stadig flere barn vokser opp i fattige familier i Norge. I dag gjelder dette over 100 000 barn. Dette er en av de verste konsekvensene av de økende forskjellene. Å vokse opp i fattigdom i Norge handler om ikke å ha mulighet til å delta på lik linje med andre barn. Risikoen for å falle utenfor er større for barn fra lavinntektsfamilier.

Et av de mest treffsikre tiltakene for å få barnefamilier ut av fattigdom, er økt barnetrygd. Barnetrygden har stått stille i over tjue år. I samme periode har prisene steget med over 50 prosent. SV foreslår en kraftig opptrapping av barnetrygden, hvor den skal trappes opp til 1996-nivå i løpet av fem år. Det første året foreslår vi å øke barnetrygden med 1 200 kroner i året, og innføre søsken tillegg med 25 % av ordinær sats i tillegg per barn fra og med det tredje barnet.

SV vil også fjerne kommunenes mulighet til å regne barnetrygd som inntekt ved beregning av sosialhjelp. I dag er det i mange kommuner slik at man kan spare penger ved å hindre barnetrygden i å nå frem til de aller fattigste familier som går på sosialhjelp gjennom såkalt avkorting av sosialhjelpen. Denne muligheten fjerner vi. SV øker bevilgningene til kommunene med 400 mill. kroner for bedre oppfølging av lavinntektsfamilier/sårbare familier.

Samtidig vet vi at en kritisk fase for familier er helt i starten av et barns liv. I dag er det for stor forskjell på de som har krav på engangsstøtte og har lav eller ingen tilknytning til arbeidslivet, og de som mottar foreldrepenger som har høy tilknytning til arbeidslivet. Derfor utvider vi foreldrepengeordningen ved å innføre en minsteytelse for foreldrepenger på 2G som alle foreldre skal ha rett på.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke barnetrygden med 90 kr/mnd og innføre søsken tillegg fra og med barn nr. 3	1423
Minsteytelse foreldrepenger for alle på 2 G	308

Helse og omsorg

Helse er den største delen av vårt velferdstilbud. I dette budsjettet løfter vi det offentlige helsetilbudet, og jobber for å sikre alle lik rett til behandling, uavhengig av størrelsen på lommeboka. Vi vil behandle flere raskere, styrke sykehusøkonomien og gjøre helsetilbudet i kommunen bedre. Vi begynner også i dette budsjettet å innføre nye rettigheter, blant annet en tannhelsereform.

Pengene vi bruker på helse skal komme pasientene til gode og føre til mer og bedre behandling. I stedet for å bruke millioner på lederlønninger og unødvendig byråkrati må pengene styres mot økt bemanning og til mer og raskere behandling.

Forebygging

Vi må forebygge der vi kan. God forebygging begynner tidlig og innsatsen må holdes oppe livet ut. Dette budsjettet inneholder et kraftig løft for folkehelse og forebygging. Det starter blant annet med skolemat på ungdomsskolen, og en times fysisk aktivitet på barne- og ungdomstrinnet. Penger til helsestasjonene, skolehelsetjenestene og jordmødre i kommunene er øremerket, så vi vet at de ikke omdirigeres av kommunene. Vi styrker tilskuddet til frivillige som bidrar til forebyggende arbeid, og særlig til aktiviteter for eldre.

Vi bruker mer penger på sykehusene, spesielt på et tryggere og bedre fødetilbud. Flere ansatte får heltidsstillinger, vi lærer opp flere nye leger og finanseringen legges om slik at god behandling og forebygging styrkes.

Et annet spørsmål er hvor framtidens sykehus skal ligge. De beslutningene må baseres på gode utredninger og ikke med kortsiktig profitt som mål. Et viktig spørsmål som må avgjøres i denne budsjettperioden, er sykehuslokalisering i hovedstadsområdet. Vi vil ikke innvilge en stor lånesøknad for å legge ned Ullevål sykehus. Vi mener lokalsykehus til befolkningen i Oslo

Øst og at vi har råd til sykehus i resten av området til Helse Sør-Øst er viktigere enn dyre prestisjeprosjekter

Rus og psykiatri

SV vil satse på ny rusomsorg, på rettferdighet og hjelp i stedet for straff for rusavhengige. En etterlengtet rusreform må møtes med nok midler til gjennomføring. Ettervernet for mennesker med rusavhengighet må styrkes betraktelig både i sykehusene og i kommunen. Derfor setter vi av midler til dette i spesialisthelsetjenesten og øremerker tilskudd til rusoppfølging i kommunene. Vi styrker psykisk helsevern med tilskudd til flere nye brukerstyrte plasser for å gi frihet og trygghet i hverdagen for de sykeste. Kommunene får mer penger til åpne lavterskeltilbud. I tillegg setter vi av midler til opptrapping lavterskel tilbud for psykisk helse i kommunene.

Tannhelse

I et av verdens rikeste land kan man fortsatt se på folks tenner om de er fattige. Sånn skal det ikke være. At vi har offentlig helsevesen for hele kroppen, men plutselig må betale store summer for å reparere tennene, gir ingen mening. Helsevesenet skal ta vare på hele oss, også tennene. Ingen skal måtte utsette tannlegebesøk på grunn av dårlig råd.

Derfor vil SV i dette budsjettet begynne satsningen på en tannhelsereform. På sikt er målet at ingen skal betale mer enn 2 500 kroner i tannlegeutgifter per år. Vi foreslår å utvide det offentlige tannhelsetilbudet for å gi gratis offentlig tannhelsetilbud fram til fylte 20 år, og vil gjøre det betraktelig billigere fram til fylte 30 år. Samtidig ønsker vi å gjeninnføre gratis tannhelsesjekk for eldre over 75 år. Vi opprettholder støtten til familier med barn som trenger tannregulering, og legger til rette for at det i større grad skal være mulig å få tannregulering i offentlig regi.

Eldreomsorg

I tiårene fremover vil andelen eldre i befolkningen øke kraftig. Derfor må det settes i gang et forpliktende og langsiktig arbeid for at eldre skal ha en verdig alderdom. En god eldreomsorg handler om valgfrihet for de eldre, dagaktivitet og nok ansatte i eldreomsorgen. Derfor gir vi kommunene bedre handlingsrom, og sikrer muligheten til å ansette flere i hele og faste stillinger.

Arbeid og sosial

Et trygt arbeidsliv, og et godt sikkerhetsnett for alle, er nøkkelen til et samfunn med små forskjeller.

SV vil styrke folks mulighet for å komme inn i, og beholde, trygge jobber. Folk som faller utenfor arbeidslivet må få reelle muligheter til å delta igjen. For de som er rammet av sykdom og dårlig helse kan det ta tid med behandling og kvalifisering før man kan prøve seg i arbeidslivet. I dag ser vi at regelverket og systemene ofte setter brems for folks muligheter. Dette vil SV endre på. Et inkluderende arbeidsliv må også ha plass til ulike typer arbeidstakere. Derfor innfører vi en kraftig økning i antall varig tilrettelagte arbeidsplasser, VTA.

Trygdeoppgjøret omhandler inntekten til alle landets alderspensjonister, landets uføre og en rekke andre grupper. SV vil gi organisasjonene full forhandlingsrett, og mener at trygdeoppgjøret må behandles fullt ut i Stortinget, slik man gjorde før, inntil den sittende regjeringen sluttet å gjøre det.

Flere må få delta

Kutt i ytelser får ikke flere ut i arbeid. I stedet burde regjeringen jobbe for å bryte

ned barrierene som stenger unge med funksjonsnedsettelse og kronisk sykdom ute fra arbeids- og samfunnslivet. Unge trenger tettere oppfølging fra NAV, bedre overganger mellom utdanning og arbeid, og utdanning som tiltak for å få flere ut i arbeid. Derfor styrker SV Nav og reversere de usosiale kuttene i arbeidsavklaringspenger til unge.

Alle som har behov for det må få tett og individuell oppfølging av Nav, og det må bli lettere å få kompetanse det er bruk for i arbeidslivet. Derfor må vi styrke Nav og ikke fjerne syke unges økonomiske sikkerhet.

Vi innfører derfor en reell ungdomsgaranti, for alle voksne under 25 år, som garanterer en rett til arbeid, utdanning eller aktiviteter og tiltak som hjelper dem med å komme i arbeid. SV mener også det er behov for et Nav-ombud.

Usosiale kutt

Barnetillegget for uføre er redusert av regjeringen, noe som gjør at familier med en vanskelig økonomisk situasjon har fått enda mindre å leve for. Det viser seg at kuttene rammer mange flere enn det man først har trodd. Det går

særlig ut over barna. SV vil reversere regjeringens kutt i barnetillegg for uføre.

SV mener regjeringens kutt i briller til barn er svært alvorlig. Barns mulighet til deltakelse i lek og skole blir svært begrenset av denne type kutt. Derfor reverserer SV regjeringens kutt i barnebriller.

SV mener det er svært at alvorlig at flyktninger får dårligere muligheter til en trygg pensjonstid og at regjeringen vil øke botiden for en rekke ytelser i folketrygden fra tre til fem år. Regjeringens forslag vil føre til at flyktninger i stedet for trygd og pensjon skal få behovsprøvde ytelser eller være henvist til økonomisk sosialhjelp. SV vil derfor reversere regjeringens kutt til flyktninger.

Trygge jobber – også i framtiden

Med framveksten av bemanningsbransjen og flere useriøse aktører i arbeidslivet ser vi et brutalisert arbeidsliv der både sikkerhet og arbeidstakers rettigheter står på spill. Vi vil øke innsatsen for å gjenvinne kontroll og trygghet i det norske arbeidslivet. Det er derfor vi øker bevilgningene til Arbeidstilsynet og etablerer flere A-krimsentre.

Organisering er nødvendig for å ha et godt arbeidsliv og høy organisasjonsgrad er en bærebjelke i den norske modellen. SV vil at flere skal organisere seg. Derfor vil vi øke skattefradraget for å være organisert.

Arbeidslivet er i omstilling og vi må sikre arbeidsplasser mens Norge gjennomfører det grønne skiftet. Mange jobber i dag i industrier som må fases ut eller endres dramatisk på veldig kort tid. Det er viktig at arbeidstakere har mulighet til å tilegne seg den kunnskapen de trenger i fremtiden. Derfor oppretter vi et kompetansefond for omstilling i arbeidslivet.

Likestilling i arbeidslivet

Skal kvinner og menn få like muligheter, må vi ta politiske grep for å rette opp skjevhetene. Fast og full jobb er viktig for trygghet og økonomisk frihet. Kvinner er særlig utsatt for utrygge jobber gjennom midlertidighet og deltid, og jobber ofte i tunge yrker. SV vil ha flere langvarige forsøk med seks timers arbeidsdag, introdusere en tiltakspakke for heltid i arbeidslivet og gjenreise arbeidsmiljøloven.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
En reell ungdomsgaranti, med rett til tiltak og sterkere oppfølging i Nav	350
1000 flere tiltaksplasser	142
Gjenopprette barnetillegget for uføre	89
Kompetansefond for arbeidslivet i det grønne skiftet	100
Styrke arbeidstilsynets kamp mot kriminalitet og sosial dumping	60
Tiltakspakke for heltid i arbeidslivet og en tiltakspott for forsøk med sekstimersdag	63
Opprette et NAV-ombud	10

Velferd starter i kommunene

Alle bor og lever livene sine i en kommune.

Her skal barna vokse opp, innbyggerne bli gamle, arbeidsplassen og hverdagslivet fungere.

God offentlig velferd og service er en bærebjelke for et godt og livskraftig samfunn, for trygghet i hverdagen til folk og en helt nødvendig infrastruktur for næringslivet.

Derfor er god kommuneøkonomi så viktig og det å styrke lokalsamfunnenes velferd er et verdivalg, der fellesskapet for de mange settes foran skattelette for de få rikeste.

SV vil styrke kommunenes og fylkenes økonomi slik at de kan gjøre alle de viktige oppgavene for innbyggerne sine. Det er ikke skoleeleven, hjelpepleieren eller bestemor som koster for mye. Det er snarere at regjeringen ikke har prioritert det som er viktigst. I tillegg til økningen i kommuneramma, kommer også andre økte bevilgninger til kommunene, som 250 mill. kroner til flere stillinger i det kommunale barnevernet og 200 mill. kroner til næringsutvikling i fylkeskommunene.

I alt for mange kommuner melder lærere og ansatte i helse og omsorg at de ikke får dagene til å strekke til. Det trengs flere ansatte, og ansatte koster penger. Framover vil det være behov for enda flere kvalifiserte ansatte, for befolkningen blir eldre. Det trengs også mer penger til rehabilitering, hjelpen til psykisk syke må bli mye bedre, og barnevernet og skolehelsetjenesten trenger i likhet med helse og omsorg flere ansatte.

I tillegg må kommuner og fylker ta sitt ansvar for å kutte klimagassutslipp og de får store utgifter for å redusere skader fra klimaendringene. Da trenger de penger til bedre kollektivtrafikk, mer gang- og sykkelveier, og til flom- og skredforebygging. Gjør vi disse oppgavene godt, vil det gi arbeid til mange, og et tryggere og bedre liv for store og små.

SVs alternative budsjett vil bidra til å stabilisere økonomien, gi god velferd og skole, mindre økonomisk ulikhet, flere hele stillinger, redusere arbeidsløshet og gjøre kommunesektoren til en bedre samarbeidsaktør for næringslivet.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90
En ekstra time praktisk-estetisk fag	100
Gratis og frivillig kulturskoletime 1.–4. trinn	90
Veiledning nyutdannede lærer i barnehage og videregående skole	60
Fysisk aktivitet i skolen	50
Opprusting av utstyrsparken på yrkesfag	100
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50
Fylkeskommunenenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100
Styrket barnehagelærernorm 50 pst	215
Finansiere bemanningsnorm	500
Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner per måned	126,86
Bygge flere barnehageplasser i forbindelse med fjerning av kontantstøtta	331
Innføre kommunal ventestøtte fra 1. juli for de som venter på å få barnehage	333
Barnefattigdomssatsing i kommunene, oppfølging av lavinntektsfamilier/sårbare familier	400
Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	250
Opptopping lavterskel psykisk helsevern	300
Opptopping på rusfeltet	250
Styrke ordningen med Brukerstyrt personlig assistent	50
Økt bemanning helse, omsorg og sosial, og rett til hele stillinger	250
Senke innslagspunktet for refusjon for ressurs-krevende tjenester tilbake til 2019	350

Nøkkeltall for SVs kommunebudsjett	Beløp (i mill. kroner)
Frie midler til fylkene	311
Øremerkede midler til fylkene	834
Økning til fylkene	1145
Frie midler til kommunene	2801,305
Øremerkede midler til kommunene	1200
Økning til kommunene	4001,305
Satsing på kommuneramma	5146,305

En sterk distriktspolitikk

Vi vil ha sterke lokalsamfunn både i bygd og i by. For å få til dette må folk ha mulighet til å bo, arbeide og drive næringsvirksomhet i hele landet. En sterk kommuneøkonomi er en bærebjelke i distriktspolitikken.

For SV handler distriktspolitikk om moderne lokalsamfunn der det skapes trygge og gode arbeidsplasser, og der folk har nærhet til skole, offentlig servicetilbud, jobber og aktiviteter. Det må være høy kvalitet på barnehager, skoler, helsetilbud og kulturtilbud i hele landet og det må være mulig å starte bedrifter og videreutdanne seg uten å måtte flytte. Alle skal ha tilgang til høyere utdanning, derfor vil vi legge inn mer

penger til desentralisert høyere utdanning, og ruste opp utstyrsparke på yrkesfag.

Distriktspolitikken er en viktig motor i arbeidet med en Grønn Ny Deal. Tilskudd til bedrifter og lokalsamfunn i distriktene gir i dag mange arbeidsplasser, og god fortjeneste, samfunnsutvikling, og skatteinntekter. På tross av dette er de regionale tilskuddene for næringsutvikling halvert siden 2014. SV øker derfor bevilgningene til fylkenes arbeid til næringsutvikling med 200 mill. kroner, og innretningen må sikre utslippskutt og omstilling til klimanøytrale arbeidsplasser.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Økt satsning på kollektivtrafikk i fylkeskommunene	100
Tilskudd til nullutslipp-kollektivtrafikk (elferger og biogass)	300
Opprusting av utstyrsparke på yrkesfag	100
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80
Bedre ras- og skredsikring av fylkesveier	184
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50
Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100
Tilskudd til gang og sykkelvei i kommunene og fylkene	200
Styrke ordningen med ungdomskort i fylkene	100
Regionale distriktsutviklingsmidler	200

Bolig og bomiljø

Alle må ha et hjem, men å bo er veldig dyrt. Boutgiftene har økt mye de siste åra, boligprisene øker mer enn lønnsveksten og drømmen om egen bolig blir fjernere og fjernere for mange.

Forskjellene øker og mange flere har dårlig råd. På samme tid er det flere tusen færre som får bostøtte nå enn for få år siden. De som får bostøtte, får også dekket en mindre del av boutgiftene sine nå enn før. Bostøtte skal sørge

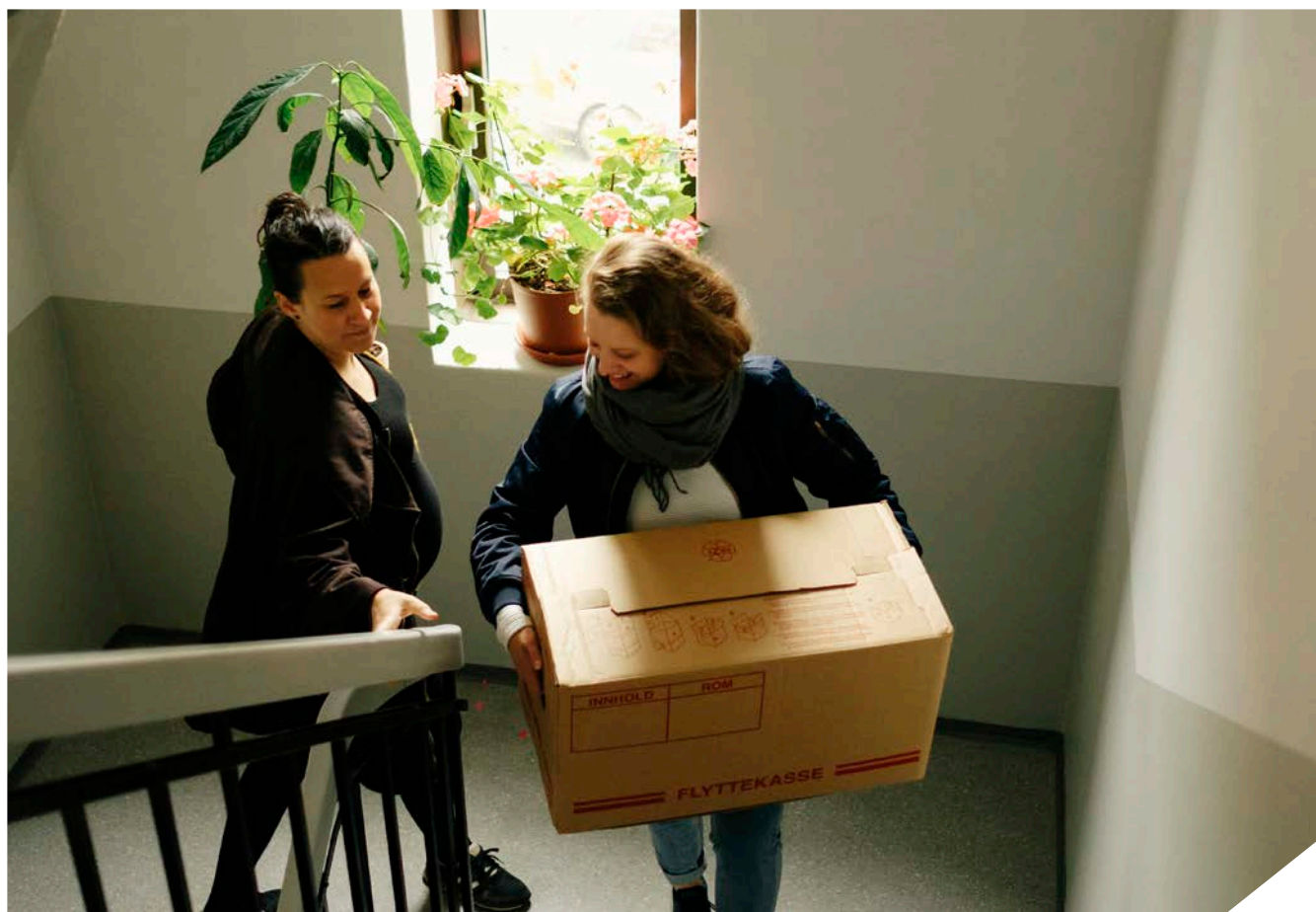
for at også de mest vanskeligstilte kan bo trygt i sine hjem. Reglene for bostøtten må derfor endres slik at flere får og at de får dekket mer av boutgiftene sine. Bedre bostøtte er et godt tiltak for å redusere fattigdom og til å gi vanskeligstilte trygghet for hus og hjem.

Vi vil ha flere og rimeligere bo-alternativer for unge og lavinntektshusholdninger. Derfor styrker vi Husbanken slik at det blir mulig å bygge ca. 390 flere utleieboliger og totalt 3000 studentboliger.

Mange unge vil i dag ikke kunne kjøpe egen bolig, uten hjelp av foreldre. Vi vil derfor utvide lånerammen til Husbanken og endre reglene slik at unge med betalingsevne, men uten egenkapital, kan få startlån.

I dag er bare en av fem skoler universelt utformet. Det er diskriminering, og det må endres slik at alle kan gå på skole. Vi oppretter en tilskuddsordning for universell utforming av skoler, en oppfølging av Veikart universelt utformet nærscole 2030.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Bygge totalt 300 studentboliger	60
Gjøre gamle bygårder tilgjengelig, tilskudd til heis	50
Øke tilskuddet til ca. 390 flere utleieboliger	100
Øke lånerammen til Husbanken til 25 mrd. blant annet for å utvide startlånsordningen	
Øke bostøtten	250
Etablering i og tilpasning av bolig	50
Tilskuddsordning for universell utforming av skoler	200

Kunnskap, forskning og oppvekst

Barnehage er tidlig innsats

Barnehagen skal ivareta barns behov for omsorg og lek og er første skritt på veien til livslang læring og dannelse. Vi vil styrke kvaliteten i barnehagen, og gi alle barn mulighet til å ta del i den. Barn skal utforske, leke og lære. De skal vokse og utvikle seg sammen med andre. Derfor trenger de å ha stabile voksne rundt seg, med kompetanse om barn og forståelse for barns behov.

Derfor fullfinansierer vi og styrker den nasjonale bemanningsnormen for barnehage slik Stortinget har vedtatt. Første steg i en slik opptrapping vil være å stille krav om at minimum 50 prosent av de ansatte i barnehagen skal ha barnehagelærerutdanning og at minimum 25 prosent skal ha relevant fagbrev for arbeid med barn.

Alle barn skal få mulighet til å gå i barnehagen, uavhengig av foreldrenes inntekt. Derfor reduserer vi maksimalprisen for foreldrebetalingen. I stedet for behovsprøving, som både er byråkratisk og stigmatiserende, vil vi at barnehagen skal være billigst mulig for alle, og på sikt gjøres gratis. Når kontantstøtten fjernes, må det settes av penger til å bygge flere barnehageplasser.

Heldagsskole – mer og bedre læring

Skolen må i større grad enn i dag tilpasses barns egne forutsetninger og behov. Heldagsskolen betyr en mindre teoritung skoledag med mer og bedre læring. Motiverte elever skal føle seg trygge når de prøver, feiler og lærer. Vi vil ha større vekt på kunnskap og kreativitet, fysisk aktivitet hver dag, sunn og gratis skolemat og mer tid til praktiske og estetiske fag.

I heldagsskolen skal det være nok lærere til å legge til rette for dybdelæring, og praktisk og variert undervisning. Vi innfører derfor en tiltakspakke for å rekruttere og beholde flere lærere. I dette budsjettet starter vi heldagsskolesatsingen ved å innføre en ekstra time i ett av de praktiske og estetiske fagene, og ved å gi tilbud om en gratis og frivillig kulturskoletime for elevene på 1.–4. trinn. For elevene på 5.–7. trinn vil vi øke tiden til øvingsarbeid på skolen sammen med lærer, slik at elevene kan ha leksefri når de kommer hjem. På ungdomstrinnet starter vi innføringen av gratis og sunn skolemat. I tillegg bevilges 50 mill. kr til mer fysisk aktivitet for alle elever. Skolen trenger nok lærere som kan legge til rette for dybdelæring og praktisk og variert undervisning. Derfor foreslår SV en offensiv tiltakspakke for å rekruttere og beholde flere lærere.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Styrket barnehagelærernorm 50 pst	215
Finansiere bemanningsnorm	500
Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner per måned	126,86
Bygge flere barnehageplasser i forbindelse med fjerning av kontantstøtta	331
Innføre kommunal ventestøtte fra 1. juli for de som venter på å få barnehage	333

En skole for alle – tilpasset opplæring

En inkluderende fellesskole skal sikre at alle barn og unge får tilpasset opplæring og et godt opplæringstilbud uavhengig av hvor de bor og hvilken økonomisk bakgrunn de kommer fra. Alle de elevene som strever pga. mangel på motivasjon, problemer hjemme, somatiske plager, psykiske lidelser, dysleksi eller andre diagnoser skal fanges opp og få den hjelpen de

trenger. Vi vet at om lag 50 prosent av de som mottar spesialundervisning i grunnskolen, har en ufaglært assistent, og mange barn i barnehagen møter voksne med lite formell spesialpedagogisk kompetanse. Derfor foreslår vi å styrke spesialundervisningen med 55 mill. kroner og sørge for at det rekrutteres nok lærere med spesialpedagogisk kompetanse.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90
En ekstra time praktisk- estetisk fag	100
Gratis og frivillig kulturskoletime 1.–4. trinn	90
Veiledning nyutdannede lærer i barnehage og videregående skole	60
Fysisk aktivitet i skolen	50

Yrkesfagene må styrkes – frafallet må ned

Norge trenger flere og gode fagarbeidere. Frafallet i videregående skole er i dag for høyt, og på yrkesfag er frafallet høyest. Mange ungdommer sliter med psykiske helseutfordringer, stress og manglende motivasjon. Vi prioriterer derfor tiltak som øker gjennomføringen på yrkesfag,

rekrutterer flere lærere og skolehelsesøstre og ruster opp utstyrsparken på de videregående skolene. Gratisprinsippet skal stå sterkt i norsk skole. Derfor øker vi utstyrsstipendet for elevene på yrkesfag med 50 mill. kroner.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Opprusting av utstyrsparken på yrkesfag	100
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80
Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100

Grønnere høyere utdanning og forskning

Det grønne skiftet i Norge fordrer tidenes største omstilling av kompetanse. Fremtidens kompetanse må handle om hvordan vi støtter opp om næringer som er nødvendige for nullutslippssamfunnet, og hvordan vi bruker kompetansen som er i oljeindustrien i dag. Her vil fagskolene stå sentralt, og derfor må vi ha flere grønne fagskoleplasser.

Norsk forskning skal bidra til å løse klimakrisen og legge grunnlaget for nye næringer og framtidens velferd. Derfor setter vi av 500 mill. kroner til forskning som skal legge til rette for løsninger innenfor innovasjon og teknologiutvikling. Økt støtte til forskning er bra og viktig, men for å få til nødvendig nytenkning for det grønne skiftet trengs i tillegg virkemidler som bidrar til at forskningsresultater tas i bruk og videreføres i kommersielle sammenhenger. Vi vet at tilgang til

markeder er avgjørende for at positive vekstspiraler skal igangsettes. Derfor må vi skape arenaer og markeder hvor interaktive læringsprosesser mellom industri, forskning og regulerende myndigheter får grobunn.

Skal vi ha sterke forsknings- og utdanningsinstitusjoner, må ansatte og studenter ha gode betingelser. Derfor øker vi basisbevilgningen til universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter. Dette øker studiekvaliteten og gir institusjonene økt handlingsrom og tillit. Alle skal ha lik rett til utdanning. En forutsetning for det er at studentene har trygge rammer for studiene. Derfor øker vi studiestøtten til 1,3 G og satser på arbeid for psykisk helse blant studenter. I tillegg går vi imot regjeringens forslag om å endre stipendordningen for studenter.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Økt basisfinansiering, høyere utdanning	300
Forskningsrådet – grønn forskning	500
Øke studiestøtten til 1,3 G	130
Totalt 3000 studentboliger	60

Frihet, frivillighet og likestilling

Justis

Samfunnet skal være trygt. Alle skal ha like rettigheter og lik tilgang på rettsvesenet om de opplever urettferdighet eller blir offer for kriminalitet.

Norsk kriminalitet er i endring. Det blir mindre vinningskriminalitet, narkotika, og vold i det offentlige rom. Men det er en stor økning i anmeldelser av vold og mishandling i nære relasjoner. Dette er forbrytelser som i hovedsak rammer kvinner og barn.

Vi prioriterer bedre beskyttelse mot vold, overgrep og seksualforbrytelser. Vi utjevner økonomiske og sosiale forskjeller i justispolitikken og jobber for at alle har like sjanser i rettssystemet. Og vi begynner arbeidet med å gjenreise kriminalomsorgen, så flere blir gode samfunnsborgere etter soning.

Politiet

Politiet mangler kapasitet og evne til å prioritere det nye kriminalitetsbildet. Altfor mange blir utsatt for voldtekt og overgrep uten at politiet klarer å oppklare sakene. Vi ønsker et taktskifte i etterforskningen av slike saker, gjennom øremerkede ressurser og økt kapasitet i alle politidistrikt.

Vi ønsker også å sikre at politiet har nok ressurser til etterforskning av internasjonale krigsforbrytelser.

Domstolene

Domstolene er essensielle institusjoner for å ha rettsikkerhet. De siste årene har de fått redusert kapasitet som følge av regjeringens osthøvelkutt, den såkalte ABE-reformen. Dette fører til at domstolene blir en flaskehals. Det er allerede eksempler på at ofre ikke får saken sin avklart, og at tiltalte må sitte lenge i varetekt. Dette svekker rettsikkerheten. Det skal ikke kuttes i drift, og vi styrker derfor bevilgningen til domstolene.

Kriminalomsorg

Kriminalomsorg er noe Norge inntil nylig har vært verdensledende på. Over de siste årene har fengslene dessverre fått kraftige budsjettkutt av regjeringen. Dette skader kriminalomsorgen, svekker rehabiliteringen av innsatte, og forverrer arbeidsforholdene til ansatte. Det er blitt flere voldsepisoder, mer innlåsing og isolasjon av innsatte, og dårligere oppfølging og rehabilitering. Rehabilitering forhindrer ny kriminalitet, derfor setter vi av 75 mill. kroner til en opptrappingsplan for å gjenreise kriminalomsorgen. I tillegg setter vi av 20 mill. for å løfte tilbudet til psykiske syke i norske fengsler.

Fri rettshjelp

Alle skal ha tilgang til rettssystemet og få hjelp når de trenger det for å ivareta sine rettigheter. Derfor øker vi bevilgningen til fri rettshjelp, for å sikre gode nok advokater, samt å oppjustere inntektsgrensene for fri rettshjelp.

Kultur og frivillighet

Kultur gjør livet rikere. Det skaper fellesskap og glede, innsikt og mening, og utfordrer oss i hverdagen. Et bredt og mangfoldig kulturliv der alle har mulighet til å delta, krever at vi har gode, langsiktige og forutsigbare ordninger for dem som lager, formidler og opplever kunst og kultur. Hvor du bor i landet, eller hvor stor lommeboka di er skal ikke avgjøre tilgangen til gode kulturopplevelser eller muligheten til å være utøvende kunstner. For å sikre et kulturliv for alle basert på kvalitet, foreslår vi å øke kulturbudsjettet betraktelig og trapper opp til målet om å bruke en prosent av statsbudsjettet på kultur.

Kultur i hele landet, for alle

Den kulturelle grunnmuren er grunnlaget for breddekulturen: bibliotekene, kulturskolene og fritidsklubbene. De skal sikre kulturopplevelser og mulighet til å oppleve kultur i hele landet. SV prioriterer å satse på fritidstilbud, gratis kulturskoletime for 1.–4. klassinger, og store økninger for kulturfrivilligheten gjennom en opprydning av tippemidlene til kulturformål.

Mediemangfold, ytringsfrihet og kritikk

Vi er inne i en tid der det stadig lanseres nye plattformer å ytre seg på, og kampen om virkelighetsbeskrivelsen blir stadig viktigere. I et slikt landskap er det avgjørende at vi sikrer mediemangfoldet og en sterk og uavhengig presse, og at vi gjør det mulig å produsere kunnskap i form av større sakprosaverk. Derfor styrker vi pressestøtten kraftig og vil øremerke tiltak til tidsskrift og kritikk. Vi styrker også innkjøpsordningen for sakprosa betydelig.

En trygg og sikker inntekt for kunstnere

Et samfunn med et bredt og mangfoldig kulturliv krever at det er mulig å leve som kunstner. Uten noen til å produsere kunsten, vil kulturlivet stagnere. Derfor øker vi satsene for kunstnerstipend, honorarer og vederlag, og foreslår en rekke nye slik at vi kan nå målet om 100 nye stipendhjemler.

Kulturfond og institusjonene

Kulturfrivilligheten, institusjonene og lokale initiativ må styrkes. Derfor øker vi tilskuddet til Norsk kulturfond og til de regionale og nasjonale institusjonene. Det vil gi satsninger på teater, visuell kunst, litteratur, musikk, film, dans og festivaler – både i det frie feltet, den frivillige kulturen og innenfor de etablerte institusjonene. Vår satsing på nasjonale, regionale og lokale kulturinstitusjoner er avgjørende for at det finnes jobber for kunstnere, og vi satser også på å utvide og etablere nye ordninger som sikrer mer forutsigbarhet for frilansere.

Frivilligheten bygger landet

Frivilligheten er en grunnstein i samfunnet, og de utallige dugnadstimene som legges ned i hele landet løfter samfunnet videre. Gjennom opptrapping til full momskompensasjon for frivillige organisasjoner og gjennom økte midler til kulturtiltak for barn og unge, legger vi til rette for fortsatt høy grad av frivillig arbeid.

Barn, familie og likestilling

Alle barn skal være en del av fellesskapet. Den beste investeringen et samfunn kan gjøre, er å sikre at barn får en trygg og god oppvekst. En god barndom har betydning for hele livet, og setter spor over flere generasjoner. Derfor har SV i dette budsjettet en tydelig satsning for at færre barn skal vokse opp i fattige familier, og et nytt løft for barnevernet.

Kvinnebevegelsen har kjempet frem viktige seire, men fortsatt gjenstår kampen for likelønn, rett til heltidsstilling og et samfunn fritt for overgrep og seksuell trakassering. Dette arbeidet vil dette statsbudsjettet støtte. Kjønnss- og seksualitetsmangfold gir økt frihet for alle, og en mer rettferdig fordeling av makt og muligheter mellom menn og kvinner, derfor styrker vi dette arbeidet.

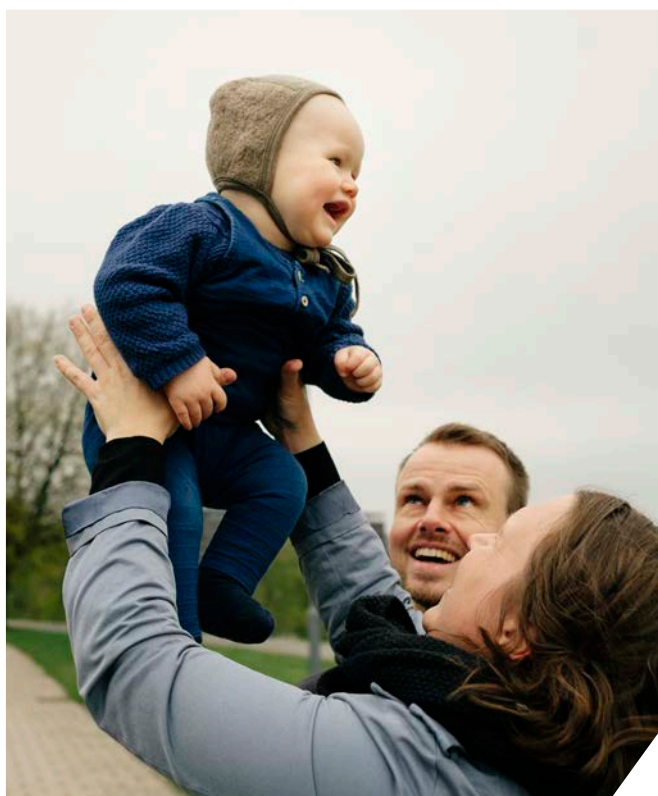
Likestilling

SV har tatt initiativ til økt innsats for likelønn mellom kvinner og menn, retten til heltidsstilling og har bidratt til et mer likestilt familieliv. Vi vil gi fedre selvstendig uttaksrett til foreldrepermisjon ved fødsel, og starter med de ukene som er forbeholdt far (fedrekvoten). Vi prioriterer også likestillingskampen med økte midler til blant annet likestillingssentrene og kvinneorganisasjonene. I tillegg tar vi kampen for kjærlighet og mangfold gjennom økte midler til LHBTI-organisasjoner.

Funksjonshemmede er diskriminert på mange samfunnsområder, både fysisk og i holdninger. SV mener at det er på tide at alle skoler skal være universelt utformede og setter av 200 mill. til dette for 2020. I tillegg foreslår vi 50 mill. kroner til å sette inn heis i blokker og gamle bygårder, 50 mill. kroner til en bedre TT- ordning, styrking av ordningen med Brukerstyrt personlig assistent, 5 mill. til handlingsplan for likestilling av innbyggere med funksjonsnedsettelse og 500 flere VTA-plasser.

Innsats mot vold og overgrep

Det er et alvorlig samfunnsproblem at mange mennesker lever med vold, overgrep og trusler. I tillegg til å prioritere vold og overgrep i justissektoren, vil SV ha et krafttak på vold og overgrep hele vårt budsjett. SV vil sikre finansiering til krisesentrene og styrke støtteapparatet for kvinner som trenger hjelp. Gjennom økt støtte til relevante organisasjoner og fagmiljøer, vil vi bekjempe alle former for vold, overgrep og seksuell trakassering. Vi vil blant annet ha tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Vi vil også innføre et lavterskeltilbud hos Diskrimineringsnemnda i saker om seksuell trakassering, og styrke bemanningen hos Likestillings- og diskrimineringsombudet. Vold og overgrep er også et stort internasjonalt problem og kvinner er særlig utsatt, derfor foreslår SV å bruke 250 mill. kroner på ulike tiltak for beskyttelse av kvinner internasjonalt.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold	50
Utvidet åpningstid og videreutvikling av alarmtelefonen for barn og unge	5
Program mot overgrep og seksualisert vold	35
Støtte til incest og voldtektssentrene	10
Voldsforebygging	20
Program mot seksuell trakassering	30
Mer etterforskningsressurser til voldtekt og vold i nære relasjoner	50
Internasjonalt:	
Utlysning av midler til små og mellomstore kvinneorganisasjoner	70
Øremerket innsats mot vold mot kvinner	50
Øremerket innsats for helhetlig seksualundervisning	50
Jubileum for Beijing, 1325 og UN Women	25
Jubileum for Beijing, 1325 og UN Women	25
United Nations Population Fund	30

Trygghet for barn og unge – barnevernsløft

Å beskytte utsatte barn er et av fellesskapets viktigste oppdrag. Barn som er utsatt for vold, overgrep, omsorgssvikt eller andre vonde opplevelser, må få stabilitet, forutsigbarhet, faglighet og trygg omsorg. Derfor trenger vi et barnevern som handler om å beskytte barn, ikke om å tjene penger.

For å redusere bruken av kommersielle barnevernstjenester må vi styrke det kommunale og statlige barnevernet. SV foreslår en kraftig nasjonal satsning – Barnevernsløftet 2 – som sikrer økt kompetanse og flere barnevernspedagoger med tid til å se og følge opp hvert enkelt barn og deres familier. Dette er nødvendig for å sikre at barn og ungdom får hjelp tilpasset deres individuelle forutsetninger og behov. Ungdom skal dessuten ha rett til ettervern fram til de fyller 25 år.

Utenriks, forsvar og solidaritet

Flyktninger, asyl og innvandring

Flyktningkrisen i verden er ekstremt alvorlig. Den destabiliserer internasjonal politikk, og fører til enorm menneskelig lidelse. Den er et felles, globalt ansvar.

Det er landene i nærområdet som tar mot nesten alle flyktningene og tar den største belastningen. Stengte grenser i Europa og innstramminger i Norge gjør at det kommer historisk få asylsøkere til Norge. Vi mener Norge må ta imot til sammen 5 000 kvoteflyktninger og at cirka 1 000 av dem kan komme fra de overfylte leirene i Hellas.

Mennesker på flukt, spesielt barn, er sårbare,

også på asylmottak i Norge. Derfor vil SV øke stønadene for de som bor på mottak, bedre aktivitetstilbudet for barn på asylmottak, og sørge for at barnevernet overtar omsorgen for de enslige barna.

Gebyret for å søke om familiegjenforening for flyktninger er altfor høyt og vi foreslår derfor å fjerne gebyret for å sikre at barn, foreldre og ektefeller som har kommet bort fra hverandre som følge av flukt, igjen kan være sammen. I tillegg vil vi senke gebyret for andre familiegjenforeningssøknader med 2650 kr.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Ta imot tilsammen 5000 kvoteflyktninger gjennom FN, herunder 1000 fra Hellas	425,7
Økte tilskuddet til aktivitetstilbud for barn på mottak	10
Styrke ytelsene til beboere på asylmottak	19,5
Øke støtten til organisasjoner som arbeider på innvandringsfeltet og integreringsfeltet. Herunder en økning til Mirasenteret, Caritas, Dråpen i havet, Norsk Folkehjelp, Antirasistisk senter og Søster til søster og bror.	16
Overføre ansvaret for enslige mindreårige asylsøkere fra utlendingsmyndighetene til barnevernet	78
Au-pairsenteret	1,5
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger, og senke familiegjenforeningsgebyret for andre søkere	30

Integrering

God integrering forutsetter muligheter til å lære norsk, delta i samfunnet og komme i arbeid. Vi øker satsingen på tiltak som Jobbsjansen som får kvinner ut i jobb og frivillige som jobber med integrering og på bedre kvalitet i introduksjonsprogrammet.

Områdesatsning er å velge ut områder som har

utfordringer, og løfte bomiljø og tjenester slik at beboerne blir mer deltakende i samfunnet. Dette har hatt stor suksess i blant annet Groruddalen i Oslo, og SV vil satse mer på områdesatsing som et virkemiddel for gode og inkluderende lokalsamfunn flere steder i landet, blant annet Bergen, Trondheim og Drammen i tillegg til å utvide satsningen i Oslo.

SVs viktigste satsninger	Beløp (i mill. kroner)
Øke støtten til organisasjoner som arbeider på innvandringsfeltet og integreringsfeltet. Herunder en økning til Mirasenteret, Caritas, Dråpen i havet, Norsk Folkehjelp, Antirasistisk senter og Søster til søster og bror.	16
Øke tilskuddet til områdesatsninger i Oslo, Bergen, Trondheim og Drammen	40
Jobbsjansen, øke og utvide slik at kvinner som mottar sosialhjelp kan få tilbudet tilbake	30
Øke kommunale utviklingsmidler for å styrke introduksjonsprogrammet	10

Internasjonal solidaritet

Utviklingspolitikken og bistandsmilliardene må brukes målrettet for å bekjempe den ulike fordelingen i makt og rikdom, å bekjempe klimakrisen, styrke kvinners rettigheter og øke den humanitære innsatsen mot flyktningkrisen.

Mer enn en milliard mer til klima

FNs klimapanel gav oss en alvorlig påminning om at vi er på vei mot tre graders global oppvarming. Det vil gjøre verden farligere. Klimakrisen rammer de fattigste hardest, selv om de har bidratt minst til problemet. Regjeringens forslag til bistandsbudsjett mangler en storstilt satsing på å bekjempe klimakrisen og på beskytte oss mot de farlige klimaødeleggelser som allerede har startet. SV øker derfor bevilgningene til internasjonal satsning på klimatilpasning og skogpenger, og mot miljøkriminalitet. I tillegg foreslår SV en garantiordning for fornybar energi i utviklingsland, uten å kutte i dagens bevilgning. Totalt foreslår over en milliard mer enn regjeringen til globale klima- og miljøtiltak.

Kamp mot global ulikhet

Ekstrem fattigdom er i ferd med å bli utryddet. Men ulikheten øker fortsatt. 50 % av den totale økonomiske veksten siden 1980 har tilfalt kun 1 % av de aller rikeste. Elitene gjemmer sine verdier i skatteparadiser, samtidig som utviklingsland går glipp av store verdier og trenger bistand til å bygge opp sine skattebaser.

SV mener at vi trenger en aktiv og progressiv politikk for å bekjempe ulikhet i verden. Arbeidet med å øke skatteinntektene til utviklingsland er avgjørende. SV styrker også arbeid i FN som omhandler gjeld, arbeid for en konvensjon mot skatteparadiser og kapitalflukt og ILOs arbeid for et regulert arbeidsliv for arbeidstakere i hele verden.

Et fritt organisasjonsliv er avgjørende for å få til fordeling. Sterke sivilsamfunn hever stemmen på vegne av de som ikke har makt og penger, og gjør at også de fattige og marginaliserte blir hørt. Derfor øker vi støtten til sivilsamfunn.

Humanitært løft og nedrustningsarbeid

Den humanitære situasjonen i verden er svært utfordrende, og rekordmange er på flukt. I møte med de største krisene er de humanitære organisasjonene og FN underfinansiert. Derfor øker vi humanitærbistanden, spesielt til flyktningkrisen i Midtøsten og rundt Middelhavet. Norges viktige leder som pådriver for nedrustning og arbeidet med det humanitære initiativet på atomvåpen er neglisjert av Regjeringen. Derfor trapper vi opp arbeidet for en atomvåpenfri verden, og gjenopprette støtten til fredsorganisasjonene.

En feministisk utviklingspolitikk

Kvinnens rettigheter er under økende press i hele verden. Trumps såkalte munnkurvregel gjør at organisasjoner som arbeider med abort og seksuelle og reproduktive rettigheter må slutte med det eller miste pengestøtte. Kvinneorganisasjoner er allerede underfinansiert. SV vil øke kvinnebistanden og øremerke penger til tiltak for kvinners rettigheter, mot vold mot kvinner og for god seksualundervisning. Vi vil også opprette et eget globalt fond som kvinneorganisasjoner i hele verden kan søke penger fra, og markere viktige jubileer for arbeidet med kvinners rettigheter i 2020.

Et nasjonalt forsvar

SV ønsker et sterkt nasjonalt forsvar med balanse mellom forsvarsgrenene. Vi vil ha en styrket landmakt, gjøre viktige investeringer i Hæren som regjeringen har utsatt. I tillegg vil vi øke driftsmidlene til hær og heimevern, og la heimevernet trene mer. Sjøforsvaret og Kystvakten er sentralt for suverenitetshevdelse og beredskap i Nord-Norge og de store havområdene våre. Vi vil styrke sjøforsvaret og kystvakten.

Kampflykjøpet er blitt rådyrt, og fortrenger slike satsinger i de andre forsvarsgrenene. Derfor vil vi begrense kampflykjøpet så mye som mulig.

SV vil gå imot en ny bestilling av seks nye kampfly. Norge trenger et forsvarlig flyvåpen for å hevde suverenitet i våre store havområder og sikre god beredskap. Men vi trenger ikke 52 fly. Kjøpet av F-35 fortrenger mulighetene for en ordentlig satsing på de andre forsvarsgrenene. En ansvarlig forsvarspolitik for framtida må innebære å kjøpe færre fly, til fordel for landmakt og sjøforsvar.

Nedprioriteringen av sjøforsvaret og landforsvaret gjør at vi blir mer avhengig av USA. Basepolitikken har tjent Norge godt og bidratt til lav spenning i tid med opprustning. SV er imot utstasjoneringen av amerikanske soldater på norsk jord. Et norsk forsvar skal forsvare Norge, ikke delta i NATOs kriger i utlandet. Vi vil hente soldater hjem fra Irak, Syria og Jordan, gå imot utvidelsen i Afghanistan og hente norske styrker hjem fra Baltikum.

Tabeller

Prioriteringer

Alle beløp er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2020. Alle beløp i mill. kroner.

Rammeområde 1: Statsforvaltning

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Omprioriteringer og flyttinger	-41		
Sum rammeområde 1	-41		

Rammeområde 2: Familie og forbruker

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Innføre søskentillegg i barnetrygden: 25 prosent av ordinær sats (tilsvarende 264 kroner) i tillegg per barn fra og med barn nummer tre. Maksimalt tak på tre søskentillegg per familie. Innføring 1. mars	298	845	70
Øke satsen i barnetrygden for alle barn med 90 kroner/mnd. Innføring 1. mars	1125	845	70
Foreldrepenger for alle			
Minsteytelse foreldrepenger for alle på 2 G	308	2530	70
Foreldrepermisjon			
Selvstendig uttaksrett for fedrekvoten	66	2530	70
Foreldrepermisjon for alle premature fødsler	4	2530	70
Barnevernsløft			
Økt bemanning i det kommunale barnevernet	250	854	60
Styrke det statlige barnevernet	50	855	1
Flere mangfoldskontakter i barnvernstjenesten	20	854	61
Styrking av det statlige barnevernets fosterhjemsarbeid	10	855	1
Midler til å styrke rosa kompetanse i Barnevernet	0,5	855	1
Overtakelse av omsorgsansvaret for EMA	102	856	1

Likestilling			
Trepartsarbeid for likestilling i arbeidslivet	15	351	70
Styrke bemanningen i Likestillings- og diskrimineringsombudet	5	353	50
Styrke bemanningen i Diskrimineringsnemda	5	350	1
Styrke likestillingssentrene	10	351	73
Støtte til FOKUS' arbeid knyttet til oppfølging av FNs kvinnekommisjon	1	351	70
Økt støtte til kvinneorganisasjonene	10	351	70
Økt støtten til LHBTI- tiltak og organisasjoner	10	351	72
Barnas Valg	5	351	21
Retten til frie liv			
Tiltak mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold	50	858	1
Utvidet åpningstid og videreutvikling av alarmtelefonen for barn og unge	5	840	21
Program mot overgrep og seksualisert vold	35	842	1
Støtte til incest og voldtektssentrene	10	840	61
Støtte til Salam	3,1	351	72
Tilskuddsordning for tiltak mot islamofobi og muslimfientlighet	5	351	21
Tilskuddsordning for tiltak mot homofobi i tros- og livssynssamfunn	3	351	72
Voldsforebygging	20	840	70
Program mot seksuell trakassering	30	846	21
Reversere kutt i foreldrestøttende tiltak	17,4	846	62
Mentorordning for voldsutsatte i regi av sanitetsforeninga	1	841	21
Omprioriteringer og flyttinger	-1603,4		
Sum rammeområde 2	870,6		

Rammeområde 3: Kultur

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Styrke frivilligheten (inkl. momsfristak)			
Regelstyrt ordning for momskompensasjon på 85 pst, overslagsbevilgning	100	315	70
Drifttilskudd Norges Frivilligsentraler	2	315	78
Språk og litteratur			
Norsk forfattersentrum	5,2	326	78
Nynorsk avissenter	0,35	335	73
Nynorsk kultursentrum, Vinjesenteret	1,4	328	70
Norsk Ordbok	0,3	326	75
Tiltak for lesetiltak fordelt av Nasjonalbiblioteket etter modell av Bokåret, tiltak utenfor bibliotek	10	326	80
Midler til fordeling til bibliotekene for langsiktige prosjekter	30	326	77 (ny)
Nasjonalt løft bibliotekene	20	320	55
Kunstnerøkonomi			
Statsstipend	1,6	321	71
Kunstnerstipend	5,68	321	73
Garantiinntekt og langvarig stipend	14,2	321	74
Utstillingsvederlag	15	321	75
Opptrapping ordning med utstillingshonorar	30	321	75
Styrke Skuespiller- og dansealliansen	2	323	78
Oppstart av allianser for frilans filmskapere, musikere, komponister og eventuelle andre grupper	10	325	78
Utvidelse av piratkopieringsordningen til å gjelde litterære og visuelle verk	10	337	70
Ytringsfrihet og mediemangfold (økt satsing på pressestøtte)			
Øke mediestøtten	40	335	71
Norsk kulturfond			
Styrke Norsk Kulturfond	53,566	320	55
Øremerket satsing på tidsskrift og kritikk	15	320	56 (ny)

Økning Fri scenekunst - dans	7	320	55
Øremerket styring innkjøpsordningen sakprosa	5	320	57 (ny)
Regionale kulturfond, statlig bidrag til opptrapping	10	325	73 (ny)
Kultur og aktiviteter for barn og unge			
Etableringsstøtte fritidsklubber	15	325	83 (ny)
Tiskudd til museumsrabatt for barn og unge	10	328	75 (ny)
Øke støtten til UKM Norge	3	325	78
Musikkbruket etter modell av scenekunstbruket	15	328	78
Film og spill			
Økt støtte til filmklubber og regionale cinemateker	5	334	78
Økt støtte til filmfestivaler	5	334	1
Teksting av dubbet film, universell utforming	0,25	334	21
Styrke filmfondet	15	334	50
Øke støtten til regionale filmsentre	15	334	73
Belønningsordning for å velge norsk musikk i film og spill	10	334	71 (ny)
Spillinstitutt, etablering og opptrapping av fondsmidler	40	334	74 (ny)
Museum og kultursentre			
Styrke nasjonale institusjoner	40	323	70
Styrke regionale institusjoner	15	323	71
Bååstedet-prosjektet, tilbakeføring av samisk kulturarv	5	328	78
Rogaland Teater, forprosjekt nytt bygg	10	323	71
Nordland Teater, bygging av black box for ungdomsgruppe	2	323	71
Norsk skogfinsk museum	3	328	78
Norwegian Arts Abroad	1	328	78
Styrke region- og distriktsopera	10	323	73
Digitaliseringsløft for museum	20	328	71 (ny)
Hardanger fartyvernssenter	1	328	70
Østfoldteateret	5	323	78
Det norske Blåseensembelet	3	323	71
Sogn og Fjordane teater	2	323	71
Norsk industriarbeidermuseum, Vemork	6	322	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Regionale kompetansesentre for dans	20	323	78
Teksting av teater	0,4	325	78
Norsk Publikumsutvikling	1,5	325	78
Øke tilskudd til KODE kunstmuseum i Bergen	5	328	70
Incentivordning for å sette opp ny norsk dramatikk	20	323	77 (ny)
Musea i Sør-Trøndelag, Rørosmuseet, fortsatt drift Doktortjønna	1,8	328	78
Videreutvikling av CRlstin og hjelp til akkredittering i arkiv, museum og bibliotek	1	326	78
Bodø Europeisk Kulturhovedstad	10	325	76 (ny)
Gradvis overflytting fra tippemidler til statsbudsjett, over to år			
Prosjekt- og utviklingsmidler på arkivfeltet	12,3	325	77 (ny)
Prosjekt- og utviklingsmidler på bibliotekfeltet	50	326	77 (ny)
Prosjekt- og utviklingsmidler på museumfeltet	27	328	77 (ny)
Landsomfattende musikkordninger	11	323	78
Krafttak for sang	2,5	323	78
Folkeakademienes Landsforbund	4	325	78
Historiske Spel	2	323	78
Norske Kirkeakademier	1	881	78
Kulturminner			
Fortidsminneforeningens museum	2	1429	21
Kulturminnearbeid i kommunene	12	1429	60
Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske funn	10	1429	70
Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	9	1429	72
Vedlikehold av stavkirker og steinkirker	9	1429	73
Omprioriteringer og flyttinger	-59,64		
Sum rammeområde 3	796,406		

Rammeområde 4: Utenriks

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kamp mot global ulikhet			
Økning sivil samfunn og informasjonsstøtten	400	170	70
UNCTADs arbeid for gjeldshåndteringsprosesser	5	172	73
Støtte til FNs skattekomite for arbeid mot en konvensjon mot skatteparadis	5	161	72
Klima og miljø			
Fornybar energi	570	162	72
Det grønne fondet, klimatilpassing i fattige land	150	163	70
Klimatilpassing i jordbruket	100	162	71
Tiltak mot miljøkriminalitet: Tyvfiske	25	151	71
Tiltak mot miljøkriminalitet: Ulovlig hogst	25	151	71
Humanitær bistand			
Støtte til UNRWA som følge av Trumps kutt i bistand til Palestina	50	159	70
Humanitær bistand til flyktninger	100	150	70
Nedrustning			
Ny post: Arbeid med kjernefysisk nedrustning og ikke-spredning, videreføring av Norges arbeid som pådriver for det humanitære initiativet mot atomvåpen	20	151	71
Opplysningsarbeid for fred, støtteordningen videreføres og styrkes	10	151	71
Øke Nordområdetiltak og samarbeid med Russland	40	118	70
Et løft for kvinners rettigheter			
Utlysning av midler til små og mellomstore kvinneorganisasjoner	70	164	70
Øremerket innsats mot vold mot kvinner	50	164	70
Øremerket innsats for helhetlig seksualundervisning	50	164	70
Jubileum for Beijing, 1325 og UN Women	25	164	71
Jubileum for Beijing, 1325 og UN Women	25	170	70
UNFPA	30	164	72

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kvoteflyktninger			
Økte utgifter i forbindelse med å øke antall kvoteflyktninger til 5000	25,64	179	21
Kultur			
Kultur og næringsfremme	10	115	70
Svalbard			
Tilskudd til oppstart av batteripark i Longyearbyen for å sikre energitilførsel	30	480	50
Omprioriteringer og flyttinger	-1760		
Sum rammeområde 4	55,64		

Rammeområde 5: Justis

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kriminalomsorg			
Øke antall soningsplasser med fotlenke	10	430	1
Økt midler til drift i fengslene for å sikre flere ansatte, bedre rehabilitering og tryggere omgivelser	50	430	1
Bedre helsetilbud til psykisk syke i fengsel	10	430	1
Politi			
Styrket innsats i politiet for å etterforske internasjonale krigsforbrytelser	15	440	1
Mer etterforskningsressurser til voldtekt og vold i nære relasjoner	50	440	1
Ørmerke de 83 millionene regjeringen foreslår til ekstra etterforskningsressurser til etterforskning på voldtekt og vold i nære relasjoner	0	440	1
Styrke Økokrim for å bekjempe økonomisk- og miljøkriminalitet	5	440	1
Styrke politiets arbeid med ungdomskriminalitet	10	440	1
Opprette grupper i alle politidistrikt som arbeider med hatkriminalitet	10	440	1
Rosa kompetanse i politiet	2	440	1

Reversere kutt i Politihøyskolen	5	440	1
Øke satsningen på Barnehus	8	440	1
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, herunder 1000 fra Hellas. Se også rammeområde 6	10,48	440	1
Fri rettshjelp			
Øke salærsatsene til advokatene med 40 kr/t til 1080 kr/t.	30	470	1
Øke reisegodtgjørelse til advokater og sakkyndige	10	470	1
Oppustere inntektsgrensen for fri rettshjelp	35	470	1
Øke tilskudd til spesielle rettshjelpstiltak som finansierer Juss-buss, Gatejuris-ten, JURK og inkludere FFO's rettighetssenter i ordningen.	5	470	72
Rettsvesen			
Flere ressurser til dømmende årsverk, teknisk utstyr og andre investeringer i domstolene	30	410	1
Annet			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, herunder 1000 fra Hellas. Se også rammeområde 6	2,273	444	1
Styrke vergemålsordningen	5	469	1
Styrke tilskuddsordning til kommuner for forebygging av radikalisering	5	474	60
Øke driften til kontoret for voldsoffererstatning slik at de får behandlet flere søknader	3	473	70
Øke tilskudd til organisasjoner innenfor ettervern, til blant annet Røde Kors Nettverk etter soning, Røverradion, Way back og Røverhuset	10	430	70
Styrke ROSA-prosjektet	4	440	1
Omprioriteringer og flyttinger	-55,335		
Sum utgifter	269,418		
Inntektsposter	-30		
Sum rammeområde 5	299,418		

Rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Flyktninger og innvandring			
Ta imot til sammen 5000 kvoteflyktninger, herunder 1000 fra Hellas	412,971	Flere	
Områdesatsingene i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim - kommunale innvandrertiltak	10	291	62
Øke områdesatsingen i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim - øke tilskuddet til frivillige organisasjoner	5	291	71
Øke områdesatsingen i Oslo, Drammen, Bergen og Trondheim - øke midlene til byutvikling	25	590	72
Øke stønadene til beboere i mottak	19,5	490	70
Au pair-senteret	1,5	490	71
Aktivitetstilbud for barn på mottak	10	490	71
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	0,5	490	60
Integrering			
Støtte til søster til søster, voldsforebyggende prosjekt rettet mot kvinner med minoritetsbakgrunn, ønsker også å nå ut til menn	2,5	291	73
Støtte til Norsk Folkehjelp sitt integreringsarbeid	1	291	71
Pris- og lønnsjustere tilskudd til nasjonale ressurmiljøer på integreringsfeltet	1,5	291	71
Øke støtten til organisasjoner på innvandring og integreringsfeltet, herunder 2 mill til Mirasenteret og 1 mill til Caritas og 2 mill til Dråpen i havet	10	291	71
Jobbsjansen, del A	30	291	62
Styrke Antirasistisk senter	1	291	71
Øke kommunale utviklingsmidler for å styrke introduksjonsprogrammet	10	291	60
Bolig og bomiljø			
Øke tilskuddet til boligsosiale tiltak gjennom Husbanken	10	581	78
Øke tilskuddet til flere utleieboliger, leie til eie	100	581	76
Øke bostøtten	250	581	70

Etablering og tilpasning av bolig	531	581	75
Tilskuddsordning for universell utforming av skoler, oppfølging av Veikart universelt utformet nærscole 2030	200	581	80 (ny)
Øke tilskudd til heis	50	581	79
Samiske formål og nasjonale minoriteter			
Prisjustere Sametinget og dets institusjoner på linje med statlig og kommunal sektor	10,5	560	50
Samisk kulturminneforvaltning	10	560	50
Nasjonale minoriteter i Norge	0,5	567	70
Regionale utviklingsmidler			
Øke tilskudd til regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, oppfølginga av grønn ny deal	150	553	60
Øke tilskuddene til mobiliserende og kvalifiserende næringsutvikling, oppføl-ging av grønn ny deal	50	553	61
Omprioriteringer og flyttinger	-29,5		
Sum utgifter	1872,971		
Sum inntektsposter	34,64		
Sum rammeområde 6	1838,331		
90-poster			
Øke lånerammen til Husbanken til 25 mrd kroner	631	2412	90
Økte inntekter på avdrag til Husbanken som følge av økt låneramme	4	5312	90

Rammeområde 7: Arbeid og sosial

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Et styrket Nav med bedre oppfølging			
Reversere AAP-kutt til ungdom under 25 år	119	2651	70
Styrke NAVs oppfølgingsarbeid	260	605	1
1000 tiltaksplasser til unge	142	634	76
1000 flere tiltaksplasser	142	634	76
500 flere VTA-plasser som første ledd i en flerårig opptrappingsplan	63	634	77
Opprette et NAV-ombud	10	602 (ny)	1 (ny)
Reversere kutt i tilleggsstønader til tiltaksdeltaker	38,7	634	76
Reversere smålige kutt			
Barnebriller: Reversere regjeringens kutt	122	2661	75
Gjenopprette barnetillegget for uføre	89	2655	70
Gå mot innsparing i barnetilsyn i overgangsstønad	0,3	2620	72
Stønad til fordyret diett som følger av cøliaki	31	2661	70
Reversere regjeringens avvikling av folketrygdens særskilte bestemmelser for flyktninger og heving av folketrygdens botidskrav fra tre år til fem år	9	Flere	
Et trygt arbeidsliv for framtiden			
Opptrappingsplan for styrking av arbeidstilsynets arbeid mot kriminalitet og so-sial dumping og etablere a-krimssenter, styrke håndhevingen av innleiereglene og styrke tilsynsarbeidet i etaten	60	640	1
Kompetansefond for ny grønn omstilling i arbeidslivet	100	601	21
Likestilling i arbeidslivet			
Tilskudd til flerårige forsøk med sekstimersdag	25	601	21
Tiltakspakke for heltid	38	601	21
Et rausere samfunn			
Pleiepenger i tre måneder etter barnets død	25	2650	72
Helt med: Personer med utviklingshemming i jobb	5,8	352	72
Aktivitetshjelpemidler over 26 år	50	2661	79
Stønad til biltype 1	30	2661	74

Handlingsplan for personer med nedsatt funksjonsevne	5	352	21
Omprioriteringer og flyttinger	-33		
Sum rammeområde 7	1331,8		

Rammeområde 8: Forsvar

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Styrket sjøforsvar			
Økt seilingstid sjøforsvaret, styrke KJK	200	1732	1
Styrking av Kystvakten	100	1790	1
Styrke hæren			
Hæren, inkl beholde helikopter på Bardufoss	530	1731	1
Utvide Heimevernets trening med 2 døgn	104	1734	1
Veteraner			
Forskning på veteraners familieliv og psykiske helse	9	1700	1
Omprioriteringer og flyttinger	-943		
Sum rammeområde 8	0		

Rammeområde 9: Næring

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Miljøteknologiordningen	700	2421	76
Innovasjon Norges bioøkonomiordning	46	2421	50
Investinor – såkornfond	17,5	950	54
Låneprogram for innkjøp av elsjark	50	2421	50
Klyngeprogram, Innovasjon Norge	15	2421	71
Katapultordningen	25	2426	71
Romvirksomhet styrket	100	922	71
Brønnøysundregistrene	21	904	1
Nysnø	385	950	52
Anskaffelsesakademiet	7,3	900	84 (ny)
Omprioriteringer og flyttinger	-8		
Sum rammeområde 9	1358,8		
90-poster			
Nysnø	715	950	90
Investinor - såkornfond	32,5	950	91

Rammeområde 10: Fiskeri

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Reversere kutt i føringstilskudd	23,8	919	75
Reversere kutt til velferdsstasjoner	2,5	919	71
Pilotprosjekt for grønn teknologi i oppdrett, Hardangerfjorden	5	917	1
Støtte trygghetsopplæring for fiskere	2,1	919	72
Etablere verdiskapingsprogram i fiskeriene	10	919	75
Sum rammeområde 10	43,4		

Rammeområde 11: Landbruk

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Styrke Mattilsynets arbeid med dyrevelferd (herunder 10 millioner til bedring av systemet MATS)	20	1115	1
Klimafond for landbruket, iverksette arbeid med sikte på innføring fra 01.01.2021	5	1150	21
Etablere ny offentlig dyrevernmerking av mat	3	1138	73 (ny)
Biologisk-dynamisk forening	0,2	1138	70
Norecopa	1	1112	50
NIBIO	2,5	1136	50
Styrke norsk senter for økologisk landbruk	2	1138	72
Utviklingsfondet for skogbruket	4	1149	51
Omprioriteringer og flyttinger	-46		
Sum rammeområde 11	-8,3		

Rammeområde 12: Olje og energi

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Økt satsing på flom og skredsikring som en del av klimatilpasning	205	1820	22
Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	10	1820	73
Drifte Teknologisenter for CO2-fangst på Mongstad (TCM) og arbeid med et fullskala demonstrasjonsanlegg for CO2-håndtering ut hele 2020	60	1840	71
Øke støtten til forskningsprogram for energi – ENERGIX	40	1830	50
Øke tilskuddet til norsk oljemuseum	5	1800	71
Omprioriteringer og flyttinger	-514,5		
Sum utgifter	-194,5		
Sum inntektsposter	-20		
Sum rammeområde 12	-174,5		

Rammeområde 13: Miljø

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Grønn ny deal			
Enova - tilskudd til enøk, solceller og andre energiltak i husholdningene	200	1428	50
Enova - Opprette et industriprogram for å få gjennomført kutt i klimagassutslipp som er klare teknologisk, men som ikke er lønnsomme	500	1428	50
Enova - Økt satsing på nye teknologier	550	1428	50
Enova - Støtteordning for ladeinfrastruktur - hurtigladere og ladere i borettslag og sameier	250	1428	50
Økt støtte til miljøforskningsinstituttene	50	1410	50
Støtte kommuners arbeid med tiltak for å kutte klimagassutslipp og klimatilpasning i kommunene	100	1420	61
Støtte til miljørådgivere i kommunene	50	1420	61
Regnskogsbevaring: Klima- og skogsatsingen	200	1482	73
Natur, vern og miljøkompetanse			
Øke driften i klima- og miljødepartementet	20	1400	21
Øke tilskuddene til miljøorganisasjoner	5	1400	70
Øke støtte til GenØk-senter for biosikkerhet	2	1410	72
Nytt program for insektovervåking og styrket miljøovervåking	10	1410	21
Øke bevilgningen til miljøkartlegging og økologisk grunnkart	35	1410	22
Artsdatabanken - mer penger til trua arter og natyrtyper	20	1411	70
Laksetrapp i Vesfna	5	1420	22
Statlige vannmiljøtiltak	50	1420	22
Ny nasjonalparkplan og opprettelse av nasjonalparker som Østmarka og Prekes-tolen. I tillegg økning til vern av verdifull natur	50	1420	34
Økt satsing på skogvern	200	1420	35
Restaurering av myr og annen våtmark	20	1420	38
Oppryddingstiltak: Rydde opp i gamle miljøgifter i bla. Hammerfest	46	1420	39

Returordning for kasserte fritidsbåter	30	1420	63
Marin forsøpling og kamp mot plastforsøpling	50	1420	71
Tilskudd til friluftsmål	50	1420	78
Tilskudd til trua arter og naturtyper	30	1420	82
Handlingsplan for sjøfugl	10	1420	82
Runde miljøsender	5	1420	85
Fossesenter Gaular	5	1420	85
Trillemarka - informasjons- og opplevelsessenter	2	1420	85
Forebyggende tiltak rovdyr	10	1420	65
Kulturminner			
Øke støtten til kulturminneorganisasjonene	3	1400	70
Sum rammeområde 13	2558		

Rammeområde 15: Helse

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Spesialisthelsetjenesten			
Økt tilskudd til sykehusene med 1 milliard kroner	1000		
Avvikle kvalitetsbasert finansiering, ISF og nøytral merverdiavgift i helseforetakene	0		
Forebygging, folkehelse og oppfølging i kommunene			
Forebyggende helsetjenester i kommunetjenesten	10	762	60
Opptrappingsplan habilitering og rehabilitering i kommunene	15	762	64
Gratis skolemat 8.-10. trinn	390	714	71 (ny)
Følgeforskning opplæringsarbeid	2	714	21
Handlingsplan fysisk aktivitet og friluftsliv	5	714	79
Pårørendedagen	1	761	21
Tilskuddsordning informasjon og veiledning om nevrologiske sykdommer	6	761	21
Camphill Landsbystiftelsen	2	761	72

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Allmennlegetjenster	50	762	63
Forskning på muskel - og skjelettsykdommer	1	762	70
Informasjonskampanje Afasi i kommunene	0,65	714	79
ParkinsonNet	1,9	733	21
Tilskudd til behandlingsreiser for personer med atopisk eksem og revmatisme	3	733	70
Organisasjonsliv			
Frivillig.no	3	714	21
Ammehjelpen	0,8	714	79
Sang i eldreomsorgen	0,6	761	21
Nasjonalforeningen for folkehelse	1	761	68
Aktivitetsvenn Nasjonalforeningen	2	761	71
Ensomhetsbekjempelse frivillige tiltak	10	761	71
Hørselshemmedes landsforening	2,5	761	71
Diabetesforbundet	2	761	71
Likepersontjeneste epilepsi	1	761	71
Pårørendealliansen	5	765	71
Gatelagsstiftelsen	3,5	765	72
RøverRadion	1	765	72
Flere fontenehus	11,5	765	73
Frivilligsentralene	5	769	70
Utviklende og kompetansehevende tiltak, organisasjoner	5	781	79
Stiftelsen organdonasjon	1	781	79
Helsesenter for papirløse	1,1	761	74 (ny)
Nasjonalt Støttegruppenettverk	0,6	714	79
Forskning og utvikling			
Forskning på kvinnesykdommer	11	780	50
Løft for demensforskning	10	780	50
Hunt4 70+	5	780	50
Kompetanse - og innovasjonstilskuddet (reversere kutt)	23	761	68

Psykisk helse og rus			
Psykisk helse i skolen	5	714	73 (ny)
Utviklingsområder innen psykisk helsevern og rus	5	734	72
Pårørende til mennesker med rus- og psykiske lidelser	5	765	71
Rusmestring i fengslene	15	762	61
BlåKors-kompasset	3	781	79
Psykologenes opplysningsarbeid for unge	1	714	79
Selvmordsforebygging	15	765	75
Seksuell helse og skeive rettigheter			
Tilskudd til organisasjoner som arbeider med seksuell helse	6	762	73
Ungdomstelefonen om kjønnsidentitet og seksualitet	1,5	765	73
Rosa kompetanse helse og sosial	0,6	765	73
Pasientorganisasjonen for kjønnsinkongruens	1,2	765	71
Tannhelse			
Gjenninnføre gratis tannhelsesjekk for eldre over 75	110	770	70
Øke tilskuddet til barn med klart behov for regulering, og legge til behandling i offentlig regi	50	770	70
Inkludere alle opp til 30 år i den offentlige tannhelsetjenesten, med gradert egandel ut fra alder	620	770	70
Omprioriteringer og flyttinger	-1718,382		
Sum rammeområde 15	712,936		

Rammeområde 16: Kirke, utdanning og forskning

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Videregående opplæring			
Økt utstyrsstipend for elever	50	2410	70
United World Colleges	2,5	227	78
En skole for alle			
Fjernundervisning samisk skole	5	222	1
Rosa kompetanse i barnehage og skole	2	225	74
Styrket seksualundervisning. Seksuell helse, grenser og overgrep	20	226	21
Økt kvalitet og deltagelse i SFO/AKS	46	226	21
Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen	3	226	21
Spesialundervisning - nye tiltak	25	226	21
Nynorske læremidler i fagfornyelsen	10	220	70
Reversere kutt til Statped	25	230	21
Flere lærere			
Rekrutteringspakke for flere lærere	80	226	21
Flere lærere med spesialpedagogisk kompetanse	30	226	21
Høyere utdanning og forskning			
Økt basisfinansiering	300	260	50
Reversere endring i stipend for studenter	225	2410	50
Totalt 3000 studentboliger	60	270	75
Øke studiestøtten (1,3G)	130	2410	50
Forskningsrådet - grønn forskning	500	281	50
Nasjonal satsing på tegnspråk	21,3	260	50
24 sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)	40	285	43 (ny)
Folkehøgskole, videre mentorordning	2,85	253	70
Røros folkehøgskole	3	253	70
Sjunkhatten folkehøgskole	2,5	253	70
Prosjekttilskudd til Ungt Entreprenørskap for å skape grønne studentbedrifter	2	225	74

Forskningsrådet. Kompetanseoverføring fra olje til andre næringer	100	920	50
Etter- og videreutdanning			
200 grønne fagskoleplasser	10	240	60
Studieforbund	10	254	70
Omprioriteringer og flyttinger	-513,21		
Sum rammeområde 16	1221,94		

Rammeområde 17: Samferdsel

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kollektivtrafikk			
Øke belønningsordningen for bedre kollektivtransport og tilskudd til reduserte billettpriser i byene	250	1330	66
Økt statens andel til 70 prosent av store kollektivprosjekt i byene (Blant annet bussveien på Nord-Jæren, Metrobuss i Trondheim, Bybane til Fyllingsdalen og Fornebubanen i Oslo)	800	1330	63
Flere byer og tettsteder enn i dag skal få bymiljøavtaler for bedre satsing på kollektiv, sykkel og gange. F.eks.: Bodø, Vestfoldbyen, Moss, Hamar, Molde, Lil-lehammer, Gjøvik, Ålesund	200	1330	66
Styrke ordningen med ungdomskort i fylkene	100	1330	60
Trappe opp den nasjonale TT-ordningen med sikte på at den skal gjelde i alle fylker	50	1330	60
Sykkel			
Gang- og sykkelveier langs riksveiene. (Herunder: 10 mill. til gang- og sykkelvei i Mysen, 10 mill. til utbyggingsplan i Indre Østfold)	200	1320	30

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Jernbane			
Planlegging av jernbane. (Herunder 5 mill. til utredning av Tinnosbanen, 10 mill. strekningsvise utredninger høyhastighet, 1 mill. til planlegging av Ålgård-banen, 5 mill. til start planskilt kryssing på Asker stasjon (Spikkestadbanen), mid-ler til Indre og Ytre IC, start Grenlandsbanen, ny tømmerterminal og tilsving Kongsvinger, samt universell utforming av flere stasjoner)	950	1352	72
Investeringer i nye jernbanestrekninger	400	1352	73
Satsning for å ta igjen vedlikeholdsetterslepet på jernbanen og bedre internett-tilgangen på togstrekninger med dårlig dekning i dag	350	1352	71
Miljøstøtteordning for gods på bane	108	1352	71
Øke kapasiteten på nattog	90	1352	70
En ekstra togavgang i ukedager Oslo-Gøteborg og Gøteborg-Oslo	14	1352	70
Tilskudd til familierabatt på enkeltreiser med tog	50	1352	70
Bedre og tryggere bruksveier			
Bedre ras- og skredsikring av riksveier	200	1320	31
Utbedringstiltak vei	100	1320	30
Oppstart digitalt transportregister	10	1300	77 (ny)
Havner og fiskerianlegg			
Økt tilskudd for å overføre gods fra vei til sjø	80	1360	72
Tilskudd til effektive og miljøvennlige havner	30	1360	73
Tilskudd til fiskerihavnanlegg	60	1360	60
Kompensasjon av veibruksavgift på biodrivstoff utover omsetningskravet for de som ikke benytter seg av biodrivstoff med høy avskogingsrisiko	300	1330	67 (ny)
Omprioriteringer og flyttinger	-4505		
Sum rammeområde 17	-163,00		

Rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
<u>Fylker</u>			
Økt satsning på kollektivtrafikk i fylkeskommunene	100	572	60F
Tilskudd til nullutslipp-kollektivtrafikk (elferger og biogass)	300	572	60Ø
Opprusting av utstyrsparken på yrkesfag	100	572	60Ø
Skolehelsetjenesten i videregående skole	80	572	60Ø
Bedre ras- og skredsikring av fylkesveier	184	572	60Ø
Tilskudd til fylkenes tilrettelegging for desentralisert høyere utdanning	50	572	60F
Fylkeskommunenes arbeid med å styrke gjennomføringen i yrkesfag	100	572	60F
Kulturminneforvaltning, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	11	572	60F
Tilskudd til gang- og sykkelvei i fylkene	100	572	60Ø
Øke støtten til bredbåndsutbygging	50	572	60F
Nye havneanlegg og vedlikehold, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	30	572	60Ø
Tilskudd til fiskerihavneanlegg, kompensasjon for underfinansiert oppgavereform	40	572	60Ø
<u>Kommuner</u>			
Heldagsskolen			
Tid til å gjøre leksene på skolen med hjelp fra lærer	90	571	60F
En ekstra time praktisk- estetisk fag	100	571	60F
Gratis og frivillig kulturskoletime 1.–4. trinn	90	571	60F
Veiledning nyutdannede lærer i barnehage og videregående skole	60	571	60F
Fysisk aktivitet i skolen	50	571	60F
Barnehage			
Styrket barnehagelærernorm 50 pst	215	571	60F
Finansiere bemanningsnorm	500	571	60F
Redusere maksprisen i barnehagen med 100 kroner per måned	126,86	571	60F

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Bygge flere barnehageplasser i forbindelse med fjerning av kontantstøtta	331	571	60F
Innføre kommunal ventestøtte fra 1. juli	333	571	60F
Sosial			
Barnefattigdomssatsing i kommunene, oppfølging av lavinntektsfamilier/sårbare familier	400	571	60F
Krisesenter, midlene øremerkes formålet, 301,3 mill. kroner		571	60Ø
Øremerke midlene til frivillighetssentralene på 200,2 mill		571	60Ø
Helse			
Avslutte forsøk med statlig eldreomsorg. Kostnaden er flyttet fra Helse- og omsorgsdepartementets budsjett	1518,382	571	60F
Øke stillinger til helsestasjon, jordmødre og skolehelsetjeneste	250	571	60Ø
Opptopping lavterskel psykisk helsevern	300	571	60Ø
Opptopping på rusfeltet	250	571	60Ø
Øremerke 200 millioner kroner til habilitering / rehabilitering		571	60Ø
Styrke ordningen med Brukerstyrt personlig assistent	50	571	60Ø
Økt bemanning helse, omsorg og sosial, og rett til hele stillinger	250	571	60Ø
Senke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester tilbake til 2019	350	575	60
Miljø/klima			
Klimatilpasning i kommuner	350	571	60F
Rentekompensasjon til kommuner for investering i vann og avløp. Innføres fra 1. juli	75	571	60F
Miljørådgiver i kommunene	100	571	60F
Tilskudd til gang og sykkelvei i kommunene	100	571	60Ø
Beholde skattekantorstrukturen som i dag (nettoeffekt på 86,4 mill. kroner siden bevilgningen til Skatteetaten også tas ned)	644,4	571	60F
Omprioriteringer og flyttinger	-673,855		
Sum rammeområde 18	7004,787		

Rammeområde 19: Tilfeldige inntekter og utgifter

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Omprioriteringer og flyttinger	-1150		
Sum rammeområde 19	-1150		

Rammeområde 20: Finansadministrasjon mv.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Satsning i Skatteetaten for å avdekke skattejuks	15	1618	1
Omprioriteringer og flyttinger	-568,3		
Sum rammeområde 19	-553,3		

Skatter og avgifter

Alle beløp i mill. kroner. Alle beløp er sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2020.

Skatt

Sak	Påløpt	Bokført
Skatt		
Formuesskatt: Øke satsen til 1,1 prosent, inn-føre tilleggssats på 0,2 prosent på formue over 20 mill. kroner, fjerne aksjerabatten.	11080	8864
Øke skattesats for personer til 23 prosent. Innføre mer progressiv beskatning av inntekt:		
Skattesatsen for personer økes til 23 prosent		
Personfradraget økes til 65.000 kroner		
Minstefradrag i lønnsinntekt økes med tre prosentpoeng til 48 prosent		
Utbytteskatten økes til 35 prosent (oppjuseringsfaktor på 1,52 gitt 23 prosent skattesats)		
Trinnskatt, trinn 1: Innslagspunktet økes til 210.000 kroner med sats på 0,9 prosent		
Trinnskatt, trinn 2: Innslagspunktet økes til 290.000 kroner, med sats på 3,2 prosent		
Trinnskatt, trinn 3: Innslagspunktet reduseres til 600.000 kroner med sats på 15,2 prosent		

Trinnskatt, trinn 4: Innslagspunktet reduseres til 964.800 kroner med sats på 18,2 prosent		
Nytt trinn 5 i trinnskatten: Innslagspunkt på 1,5 millioner kroner med sats på 27 prosent		
Fagforeningsfradraget doubles, til 7700 kroner		
Jordbruksfradrag: Sats utover inntektsuavhengig fradrag for jordbruk mv. økes til 42 prosent. Maksimalt fradrag økes til 200.000 kroner Fiskerfradrag: Sats økes til 33 prosent. Øvre grense økes til 180.000 kroner		
Sjømannsfradrag: Sats økes til 33 prosent. Øvre grense økes til 100.000 kroner		
Minstefradrag i pensjonsinntekt økes med tre prosentpoeng til 34 prosent		
Samlet endring	2840	2272
Øke skattesats for selskaper til 23 prosent, inkl. følgeendringer (uendret sats finansskatt og grunnrente)	2370	0
Fordelsbeskatning bolig: Markedsverdi fratrullet bunnfradrag på 2 mill. kroner ganges med sats på 3 promille. Dette gir en "inntekt" som så skattlegges.	2150	1720
Starte utfasing av dokumentavgiften ved kjøp av bolig. Sats settes ned til 1,5 prosent.	-4300	-4100
Avvikle BSU	1380	1105
10 pst ekstra startavskrivninger for nyanskaffelser av, og påkostninger på, driftsmidler i saldogruppe d (maskiner, inventar mv.)	-2040	-340
Innføre naturressursskatt for vindkraft	-60	0
Avvikle ordning med såkalt skatteinsentivordning for langsiktig investering i oppstartsselskap	330	260
Avvikle skattefavisert individuell sparing til pensjon	420	340
Sum skatter	14170	10121

Sak	Påløpt	Bokført
Avgifter		
Øke CO2-avgiftene med 50 prosent i forhold til regjeringas forslag. Tilsvarende 816 kr/tonn CO2.	3787	3470
Øke avgift på HFK/PFK tilsvarende 700 kr/tonn CO2-ekvivalenter	112	102
Innføre veibruksavgift på diesel for fritidsbåter, på samme måte som bensin	148	136
Halvere verdien av unntaket veksthusnæringen har for CO-avgift på naturgass og LPG	12,5	11,5
Gjeinnføre båtmotoravgiften fra 2014, med unntak for elmotor og batteri	200	180
Øke veibruksavgiften på diesel med 75 øre	1600	1500
Øke veibruksavgiften på bensin med 50 øre	380	340
Helhetlig endring i engangsavgift for fossil-biler:		
Innføres nytt intervall 0-30 g/km, og alle innslagspunkt nedjusteres med 10 g/km		
Første 77 g/km: 0 kr		
Neste 31 g/km: sats økes med 15 prosent		
Neste 37 g/km: sats økes med 15 prosent		
Neste 70 g/km: sats økes med 20 prosent		
Over 215 g/km: sats økes med 20 prosent		
Fradrag for biler med utslipp under 30 g/km: 1500 kroner		
Fradrag for biler med utslipp under 77 g/km: 1000 kroner		
Samlet endring CO2-komponent i engangsavgift	1100	1000
Øke kravet til elektrisk rekkevidde i engangsavgiften på ladbare hybrider til 100 km	500	460
Reversere taxfree-ordningen der ubenyttet tobakskvote kan "veksles" inn i alkohol	140	125
Ikke innføre tollfritak for netthandel med tekstilvarer på 3000 kroner	15	10
Økning av flyavgifter		
Øke lav sats (Europa) til 100 kroner	470	430
Øke høy sats (flyvninger over 2500 km) til 300 kroner	145	135
Sum avgifter	8609,5	7899,5

Forslag under strek (påvirker ikke handlingsrom i budsjettet, men går direkte til oljefondet)

Sak	Påløpt	Bokført
Avskaffe leterefusjonsordninga	5000	0
Øke CO ₂ -avgiften på sokkelen til 2000 kroner per tonn CO ₂	3080	1540
Fjerne ordningen med friinntekt	3300	1650
Følgeendringer av redusert særskatt som følge av økt skattesats	220	110
Sum forslag under strek	11600	3300

Summering

Sum skatter	14170	10121
Sum avgifter	8609,5	7899,5
Totalt	22779,5	18020,5

Oversikt

Økning i utgifter	16001,958
Økning i skatteinntekter	18020,5
Redusert oljepengebruk	2018,542

Omprioriteringer, kutt og flyttinger

Alle beløp er oppgitt sammenlignet med regjeringens forslag til statsbudsjett 2020. Alle beløp i mill. kroner.

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene	-5	1	1
Kutt i det kongelige hoff, på nivå med saldert 2019	-17	1	50
Redusere apanasjen for å ta ut utgifter til drift og utvikling av de private eiendommene	-5	2	1
Kutt i statsministerens kontor, ABE-kutt	-3	20	1
Kutt i statsrådet, herunder ABE-kutt	-11	21	1
Kutt i bevilgningene til Stortinget	-10	41	1
Kutte bistand til sikkerhetsformål	-287	151	72
Kutte økning til Europa og Sentral-Asia	-134	159	71
Omdisponere fra globale fond på Global helse til kvinneorganisasjoner	-150	160	70
Næringsutvikling og handel	-136	162	70
Norfund, tilbake til 2017-nivå	-105	162	75
Omdisponere satsing "sårbare grupper" til sivilt samfunn og helse	-466	164	73
Verdensbanken, kutte økning til næringslivsbistand	-170	172	70
Regionale banker og fond, kutte økning	-182	172	71
Strategisk samarbeid multilaterale utviklingsbanker og finansinstitusjoner	-130	172	72
Tilskudd til bemanningsnorm i barnehager, flyttes til kommuneramma	-111,21	231	60
Kristne private høgskoler	-326	260	70
Redusere tilskudd til x-games til totalt 10 mill	-8	315	86
Pilotordning ustillingshonorar, erstattet av permanent ordning	-6	321	75
Kulturtanken	-15	325	1

Kulturell næring, Innovasjon Norge	-25,64	325	71
Kutte Talent Norge, skjerme kvinnesatsingen	-5	325	86
Kutte støtten til Human Rights Service	-1,835	400	71
Ikke gjennomføre forsøk med velferdsobligasjoner	-10	430	70
Ikke gjennomføre forsøk med elektrosjokkvåpen	-3,5	440	1
Redusere innkjøp av våpen og annet utstyr	-20	440	1
Kutt i kostnad til innkjøpt av bil	-20	440	1
Kutt i UDI for mindre satsing på nye saker tilbakekall av statsborgerskap	-5	490	1
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	-23	490	21
Overføre enslige mindreårige asylsøkere fra UDI til barnevernet	-1,5	490	70
Regionsentertilskudd	-192,855	571	65
Etablering og tilpasning av bolig, flytting av penger ut av kommuneramma	-481	571	60F
Innsparing i administrasjon fordi vi går imot regelverksendringer om å avvikle særregler for flyktninger m.m.	-33	605	1
Gå mot investeringsbevilgninger som følge av forslag om nedlegging av Ullevål sykehus	-100	732	82
Kutte i bruk av eksterne konsulenter i helseforetakene	-100	732	Flere
Avslutte forsøk med statlig eldreomsorg. Beløpet er økt tilsvarende på kommuneramma	-1518,382	761	65
Kutt i nytt samlivskurs	-17,4	841	70
Avvikle kontantstøtten fra 1. juli	-746	844	70
Erstatte regjeringens forslag til barnetrygd med større opptrapping	-427	845	70
Legge ned Regelrådet	-8	915	1
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-22	1149	71
Avvikle miljøskadelige subsidier i skogbruket	-24	1149	73
Kutte planlegging og grunnnerverv av Riksveier, inkludert Fergefri E39	-200	1320	30
Stoppe store motorveiprosjekt	-655	1320	30
Kutte forslaget om lavere bompenger i distriktene	-1400	1320	73
Kutt i Nye veier	-1400	1321	70

Sak	Beløp	Kapittel	Post
Kutte belønningsmidler til «reduerte bompenger og bedre kollektivtilbud» (bompengepakken)	-850	1330	66
Gå mot overføring av skatteoppkrevinga fra kommunene til Skatteetaten	-558,3	1618	1
Kutte utbyggingen på Evenes for nye MPA	-331	1710	47
Værnes og Setermoen utgifter alliert nærvær	-62	1720	1
Tropikalisering av marinefartøy	-90	1732	1
Trekke norske styrker ut fra operasjoner i Irak, Baltikum og Afghanistan	-460	1792	1
Kutt i tilskudd til NORSOK-porteføljen	-4	1800	72
Effektivisering i Oljedirektoratet som følge av færre oppgaver	-30	1810	1
Kutt i oppdrags- og samarbeidsvirksomhet for utvikling av utvinningsteknologi	-30	1810	23
Kutt Petoro nordområdeleting	-80	1815	70
Kutt i petroleumsforskning	-301,5	1830	50
Reform for kraftig reduksjon av konsulentbruk i staten	-1150	2309	1
Endringer i stipendordninger for foreldre i Lånekassen pga. innføring av minsteytelse foreldrepenger	-76	2410	70
Avvikle engangstønad. Erstattes av ny og bedre ordning	-413	2530	71
Kutt i statlig oljeleting	-69	1810	21
Sum omprioritering, kutt og flyttinger	-14222,122		
Inntektsposter:			
Fjerne gebyret for familiegjenforening for flyktninger, og senke gebyret for andre familiegjenforeningssaker	-30	3440	6
ODA- godkjente utgifter, økning antall kvoteflyktninger	11,605	3490	3
ODA- godkjente utgifter, økning antall kvoteflyktninger	14,035	3490	6
Lavere gebyrinntekter som følge av at det ikke gis nye tildelinger til undersøkelses- og utvinningstillatelser	-20	4810	1
Økte renteinntekter til Husbanken som følge av økt låneramme	9	5615	80
Sum endringer i inntektsposter	-15,36		

